

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

Е

НАЦРТ

**ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА
КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Бања Лука, фебруар 2020. године

**ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА
КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Члан 1.

У Кривичном законнику Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17), у члану 2. у ставу 2. ријечи: „нити му се може изрећи казна или друга кривична санкција која није била прописана тим законом“ замјењују се ријечима: „нити му се може изрећи строжа казна од оне која је законом била прописана у вријеме када је кривично дјело извршено“.

Члан 2.

У члану 19. у ставу 1. ријечи: „на то“ бришу се.

Члан 3.

У члану 20. у ставу 2. ријечи: „његовој замисли“ замјењују се ријечима: „његовом умишљају“.

Члан 4.

У члану 24. у ставу 1. последије ријечи: „Учинилац који је“ додају се ријечи: „припремао или“, а ријечи: „даљег предузимања радње извршења“ замјењују се ријечима: „његовог извршења“.

Члан 5.

У члану 38. у ставу 1. ријеч: „подстрекава“ замјењује се ријечју: „подстрекне“.

Члан 6.

У члану 42. у тачки 1) ријечи: „казна дуготрајног затвора“ замјењују се ријечима: „казна доживотног затвора“, као и у цијелом тексту Закона у одговарајућем падежу.

Тачка 4) мијења се и гласи:

„4) казна одузимања возачке дозволе.“

Члан 7.

Назив члана и члан 45. мијења се и гласи:

„Казна доживотног затвора

Члан 45.

(1) Казна доживотног затвора може се прописати за најтежа кривична дјела и најтеже облике тешких кривичних дјела.

(2) Казна доживотног затвора не може се прописати као једина казна за одређено кривично дјело.

(3) Казна доживотног затвора не може се изрећи учиниоцу који у вријеме извршења кривичног дјела није навршио двадесет и једну годину живота, трудној жени, учиниоцу чија је урачунљивост у вријеме извршења кривичног дјела била битно смањена (члан 31. став 1) нити за покушај кривичног дјела.“

Члан 8.

У члану 46. у ставу 1. ријеч: „двадесет“ замјењује се ријечју: „тридесет“.
Ст. 3. и 4. бришу се.
Досадашњи ст. 5, 6, 7. и 8. постају ст. 3, 4, 5. и 6.

Члан 9.

Послије члана 46. додаје се назив члана и нови члан 46а. који гласи:
„Изузетност краткотрајне казне затвора
Члан 46а.

(1) Казну затвора до шест мјесеци суд може изрећи само ако посебне околности дјела и учиниоца показују да се новчаном казном не може постићи сврха кажњавања, или да се новчана казна неће моћи извршити.

(2) Одредба става 1. овог члана не односи се на казну затвора као замјену за неплаћену новчану казну (члан 50. ст. 2. и 3), опозвану условну осуду (чл. 64, 65. и 66) или неизвршени рад у јавном интересу (члан 70. став 6).“

Члан 10.

У члану 47. став 2. мијења се и гласи:
„(2) Осуђени коме је изречена казна доживотног затвора може се условно отпустити након што издржи двадесет пет година затвора под условима прописаним у ставу 1. овог члана.“

Члан 11.

Назив члана и члан 51. мијења се и гласи:
„Одузимање возачке дозволе
Члан 51.

(1) Учиниоцу кривичног дјела угрожавања јавног саобраћаја може се изрећи казна одузимања возачке дозволе.

(2) Казну из става 1. овог члана суд изриче у трајању од шест мјесеци до пет година, а ако је услед угрожавања јавног саобраћаја наступила смрт једног или више лица, од једне до осам година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове казне.

(3) При изрицању условне осуде, суд може одредити да ће се условна осуда опозвати ако осуђени за вријеме трајања условне осуде буде управљао моторним возилом.

(4) Ако је казна из става 1. овог члана изречена лицу које има страну возачку дозволу, забрана се односи на управљање моторним возилом на територији Републике Српске.

(5) Ако је осуђени управљао моторним возилом у периоду док траје казна одузимања возачке дозволе, суд ће ову казну замијенити казном затвора тако што ће за сваких шест мјесеци одузимања возачке дозволе одредити један мјесец казне затвора.

(6) Закоником се може прописати обавезно изрицање казне одузимање возачке дозволе.

(7) Казна одузимања возачке дозволе не може се изрећи заједно са мјером безбједности забране управљања моторним возилом.“

Члан 12.

У члану 54. у ставу 1. тачка б) мијења се и гласи:

„б) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора до једне године или казна затвора без назначења најмање мјере, казна се може ублажити до три мјесеца, а умјесто казне затвора може се изрећи новчана казна,“.

Тачка 7) брише се.

Досадашња тачка 8) постаје тачка 7).

Члан 13.

У члану 56. у ставу 2. тачка 1) мијења се и гласи:

„1) ако је за два или више кривичних дјела утврдио казне доживотног затвора или казну доживотног затвора и затвора, изрећи ће јединствену казну доживотног затвора,“.

Тачка 2) брише се.

У тачки 3) ријеч: „двадесет“ замјењује се ријечју: „тридесет“.

У тачки 6) број: „2),“ брише се.

Члан 14.

У члану 63. у ставу 2. ријечи: „се може изрећи“ замјењују се ријечима: „је прописана“.

Члан 15.

У члану 66. послије ријечи: „прописаном законом“ додаје се запета и ријечи: „осим када је у питању мјера одузимања имовинске користи (члан 83)“.

Члан 16.

У члану 70. у ставу 6. ријечи: „послије истека постављеног рока“ замјењују се ријечима: „у постављеном року“, а број: „60“ замјењује се бројем: „30“.

Члан 17.

У члану 72. у тачки 8) послије ријечи: „домаћинства“ ријеч: „и“ брише се и додаје запета.

У тачки 9) последије ријечи: „предмета“ додаје се запета и нова тачка 10) која гласи:

„10) забрана управљања моторним возилом“.

Члан 18.

У члану 74. у ставу 4. последије ријечи: „овог члана“ додаје се запета и ријечи: „изречена уз казну затвора“.

Члан 19.

У члану 75. у ставу 3. број: „47.“ замјењује се бројем: „74.“.

Послије става 3. додају се нови ст. 4. и 5. који гласе:

„(4) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења на слободи не може трајати дуже од три године. Суд сваке године поново одлучује да ли је лијечење на слободи и даље потребно.

(5) Ако се у случају из ст. 1, 2. и 3. овог члана учинилац не подвргне лијечењу на слободи или лијечење самовољно напусти, или и поред лијечења постане толико опасан за околину да је потребно његово лијечење у здравственој установи, суд може изрећи мјеру обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи.“

Члан 20.

Послије члана 82. додаје се назив члана и нови члан 82а. који гласи:

„Забрана управљања моторним возилом

Члан 82а.

(1) Мјеру безбједности забрана управљања моторним возилом одређене врсте или категорије суд може изрећи учиниоцу кривичног дјела против безбједности јавног саобраћаја када постоји опасност да ће управљајући моторним возилом поново учинити такво кривично дјело.

(2) Мјера из става 1. овог члана обухвата одузимање возачке дозволе или забрану издавања возачке дозволе у периоду трајања ове мјере.

(3) Суд одређује трајање мјере из става 1. овог члана, која не може бити краћа од три мјесеца ни дужа од пет година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора, односно у здравственој установи за чување и лијечење не урачунава у вријеме трајања ове мјере.

(4) Ако је мјера из става 1. овог члана изречена лицу које има страну возачку дозволу за управљање моторним возилом, ова мјера обухвата забрану њеног кориштења на територији Републике Српске за вријеме од три мјесеца до пет година.

(5) Према учиниоцу кривичног дјела којем је изречена мјера безбједности забрана управљања моторним возилом уз условну осуду или казну која је замијењена радом у јавном интересу који не поступи по тој забрани, примијениће се одредбе члана 66. и члана 70. став 6. овог законика.“

Члан 21.

У члану 90. у ставу 2. у тачки 5) последије ријечи: „затвора“, ријеч: „од“ замјењује се ријечју: „преко“.

Члан 22.

У члану 98. став 1. мијења се и гласи:

„(1) Застарјелост извршења новчане казне као споредне казне и казне одузимања возачке дозволе настаје када протекне година дана од дана првоснажности пресуде којом су те казне изречене.“

Члан 23.

У члану 101. став 2. мијења се и гласи:

„(2) Лицу које је осуђено на казну доживотног затвора помиловање се не може дати прије него што је издржало двадесет пет година затвора.“

Члан 24.

У члану 106. у ставу 1. ријеч: „крив“ замјењује се ријечима: „кривично одговоран“.

Члан 25.

У члану 107. у ставу 1. ријеч: „криво“ замјењује се ријечју: „одговорно“, а ријеч: „међувремену“ замјењује се ријечима: „току стечајног поступка“.

Члан 26.

У члану 108. у ставу 1. ријеч: „почео“ замјењује се ријечју: „започео“.

Члан 27.

У члану 109. став 2. мијења се и гласи:

„(2) У случају саучесништва правних лица из става 1. овог члана, свако правно лице одговара у границама своје одговорности независно од одговорности других правних лица.“

Члан 28.

У члану 110. у ставу 2. ријечи: „по учињеном кривичном дјелу“ замјењују се ријечима: „након учињеног кривичног дјела“.

Члан 29.

Члан 116. мијења се и гласи:

„Поред мјере безбједности одузимања предмета, правном лицу се могу изрећи и слједеће мјере безбједности:

- 1) објављивање пресуде,
- 2) забрана обављања одређене привредне дјелатности.“

Члан 30.

У члану 124. став 1, члану 129. став 4, члану 145. став 3, члану 146. ст. 1. и 3, члану 167. став 2, члану 232. став 4, члану 275. став 2, члану 291. став 5, члану 292. став

2, члану 300. став 3, члану 301. став 1, члану 304. став 4, члану 305. став 2, члану 365. став 4. и у члану 394. став 7. ријечи: „најмање пет година“ замјењују се ријечима: „од пет до двадесет година“.

Члан 31.

У члану 144. у ставу 1. ријеч: „њој“ замјењује се ријечју: „њему“.

Члан 32.

У члану 145. став 1, члану 232. став 6, члану 264. став 3, члану 265. став 3, члану 268. став 4, члану 288. став 1, члану 301. став 2, члану 302, члану 303. став 1, члану 304. став 1. и у члану 366. став 2. ријечи: „најмање три године“ замјењују се ријечима: „од три до двадесет година“.

Члан 33.

У члану 146. у ставу 6. ријеч: „осам“ замјењује се ријечју: „десет“.

У ставу 7. ријечи: „ст. 1. и 3.“ замјењују се ријечима: „ст. 1, 2. и 3.“, а ријеч: „десет“ замјењује се ријечју: „дванаест“.

Члан 34.

У члану 152. у ставу 1. послије ријечи: „казниће се“ додају се ријечи: „новчаном казном или“.

Члан 35.

У члану 173. у ставу 1. ријечи: „старијим од петнаест“ замјењује се ријечима: „које је навршило петнаест“.

У ставу 5. испред ријечи: „Ако“ број 5 у обостраној загради замјењује се бројем 4 у обостраној загради.

Члан 36.

У члану 190. у ставу 1. ријечи: „и тиме доведе до повреде његовог физичког или психичког интегритета“ бришу се.

Став 2. мијења се и гласи:

„(2) Ако је при извршењу дјела из става 1. овог члана кориштено оружје, опасно оруђе или друго средство погодно да тијело тешко повриједи или здравље наруши, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.“

У ставу 5. ријечи: „од три мјесеца“ бришу се.

У ставу 6. послије ријечи: „средство“ ријеч: „те“ се брише, а послије ријечи: „домаћинству“ додаје се запета и ријечи: „те лица која су међусобно била или су још у емотивној или интимној вези, независно од тога да ли учинилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом“.

Члан 37.

Назив члана и члан 224. мијења се и гласи:

„Крађа

(1) Ко одузме туђу покретну ствар у намјери да је противправно присвоји, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако вриједност одузете ствари не прелази износ од 300 КМ, а учинилац је имао намјеру да присвоји ствар такве вриједности, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Покушај дјела из става 1. овог члана је кажњив.

(4) Гоњење за дјело из става 2. овог члана предузима се по приједлогу.“

Члан 38.

Послије члана 224. додаје се назив члана и нови члан 224а. који гласи:

„Шумска крађа

Члан 224а.

(1) Ко ради крађе у шуми обори стабла у количини већој од пет кубних метара, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана учињено у намјери продаје, или ако је количина обореног дрвета већа од двадесет кубних метара, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(3) Ако је дјело из ст. 1. или 2. овог члана учињено у заштитној шуми, националном парку или другој шуми с посебном намјеном, или је количина обореног дрвета већа од сто кубних метара, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до осам година и новчаном казном.

(4) Оборена стабла из ст. 1, 2. и 3. овог члана ће се одузети.“

Члан 39.

У члану 225. у ставу 3. ријечи: „из ст. 1. и 2.“ замјењују се ријечима: „из става 1.“.

Члан 40.

У члану 226. у ставу 4. ријечи: „прибави малу имовинску корист“ замјењују се ријечима: „присвоји ствар такве вриједности“ .

Члан 41.

У члану 227. у ставу 1. ријечи: „њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист“ замјењују се ријечима: „је присвоји“.

Члан 42.

У члану 229. ст. 1. и 2. мијењају се и гласе:

„(1) Ко за себе или другог противправно присвоју туђу покретну ствар која му је повјерена, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(2) Ако вриједност утајене ствари не прелази 300 КМ и учинилац је имао намјеру да присвоји ствар такве вриједности, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.“

Члан 43.

У члану 231. у ставу 1. ријеч: „противправну“ брише се.

Члан 44.

У члану 234. у ставу 2. ријеч: „једне“ замјењују се ријечју: „двије“ .

Члан 45.

У члану 240. у ставу 2. ријечи: „која је трајала дуже вријеме“ бришу се.

Члан 46.

У члану 243. став 3. мијења се и гласи:

„(3) Ако је дјелом из ст. 1. и 2. овог члана проузрокована штета великих размјера, учинилац ће се за дјело из става 1. овог члана казнити казном затвора од двије до дванаест година, а за дјело из става 2. овог члана, казном затвора од једне до осам година.“

Члан 47.

У члану 258. у ставу 3. ријечи: „усљед дјела“ замјењују се ријечју: „дјелом“.

Члан 48.

Послије члана 272. додаје се назив члана и нови члан 272а. који гласи:

„Превара у привредном пословању

Члан 272а.

(1) Ко у привредном пословању у намјери прибављања противправне имовинске користи правном лицу које заступа или неком другом правном лицу, лажним приказивањем или прикривањем чињеница, доведе некога у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини, казниће се казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(2) Ако је дјелом из става 1. овог члана прибављена велика имовинска корист или проузрокована знатна штета, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година и новчаном казном.

(3) Ако је дјело из става 1. учињено само у намјери да се другом нанесе штета, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.“

Члан 49.

Назив члана 273. мијења се и гласи: „Превара у осигурању“.

Члан 50.

У члану 299. у ставу 1. у тачки 8) ријеч: „пет“ замјењује се ријечју: „осам“.

Члан 51.

У члану 316. у ставу 1. ријечи: „или уопште на раду у државном органу или правном лицу“ замјењују се ријечима: „на раду“.

Члан 52.

У члану 320. став 5. брише се.

Члан 53.

Послије члана 330. додаје се назив члана и нови члан 330а. који гласи:
„Обавезно изрицање мјере безбједности забране вршења позива,
дјелатности или дужности

Члан 330а.

За кривична дјела из чл. 315, 319. и 321. овог законика, суд учиниоцу изриче мјеру безбједности забране вршење позива, дјелатности или дужности, под условима прописаним у члану 77. овог законика.“

Члан 54.

У члану 358. последије става 3. додаје се нови став 4. који гласи:
„(4) Организатор или вођа групе која изврши дјело из ст. 1, 2. и 3. овог члана, казниће се казном затвора од три до петнаест година.“
Досадашњи став 4. постаје став 5.

Члан 55.

У члану 363. у ставу 4. ријечи: „из става 1.“ замјењују се ријечима: „из ст. 1. и 2.“.

Члан 56.

У члану 366. у ставу 5. ријечи: „прије него што је у њиховом саставу или за њих учинио неко кривично дјело ради чијег извршења је група или криминално удружење организовано“ бришу се.

Члан 57.

Назив члана и члан 367. брише се.

Члан 58.

У члану 402. у ст. 2, 4. и 5. ријечи: „и казном забране управљања моторним возилом“ бришу се.

Члан 59.

У члану 403. у ставу 4. ријечи: „и казном забране управљања моторним возилом“ бришу се.

Члан 60.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:
Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
Недељко Чубриловић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА
КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 10. Устава Републике Српске, према којем су грађани Републике Српске равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту људских права и слобода, у Амандману XXXII т. 5) и 10) на члан 68. Устава Републике Српске, према којем Република уређује и обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода и организацију, надлежности и рад државних органа и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава, према којем Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство број: 22.02/020-4335/19 од 19. децембра 2019. године, уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 10. Устава Републике Српске, којим је прописано да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту људских права и слобода, у Амандману XXXII т. 5) и 10) на члан 68. Устава Републике Српске, према којем Република уређује и обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода и организацију, надлежности и рад државних органа и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, према којем Народна скупштина, доноси законе, друге прописе и опште акте.

Обрађивач Закона је у складу са чланом 41. став 1. тачка 5) Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14) у довољној мјери образложио разлоге за доношење овог закона. С тим у вези, разлог за доношење ових измјена је усаглашавање са Одлуком Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 104/18), усаглашавање са одредбама Закона о измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици („Службени гласник Републике Српске“, број 84/19), са Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и Греко препорукама.

Предложеним измјенама врши се прецизирање начела законитости, замјена казне дуготрајног затвора казном доживотног затвора, увођење института изузетности краткотрајне казне затвора која супституише институт правоснажно изречене казне затвора до шест мјесеци, увођење казне одузимања возачке дозволе, умјесто досадашње казне забране управљања моторним возилом, увођење мјере безбједности забране управљања моторним возилом као једне од врста мјера безбједности, прецизирање кривичних дјела у стицају, дефинисање кривичног дјела шумска крађа и превара у привредном пословању и увођење мјере обавезног изрицања мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности за кривична дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења, примање мита и трговина утицајем.

Републички секретаријат за законодавство је у складу са својим надлежностима, а не упуштајући се у цјелисходност предложених законских рјешења у поступку консултација са обрађивачем дао примједбе, које су се односиле на дефинисање начела законитости у складу са чланом 20. Устава Републике Српске и Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода. Такође, скренута је пажња да доношење овог закона има утицај и на друге прописе јер измјене и допуне овог прописа утичу на потребу доношења измјена и допуна других прописа. Обрађивачу је указано и на начин писања измјена и допуна, додавање нових чланова, промјену и додавање става, промјену и додавање ријечи, нормативни облик и начин писања образложења (чл. 60, 61, 62, 65, 66, 83. и 51. Правила), што је обрађивач прихватио.

Обрађивач Нацрта овог закона утврдио је да је материја предметног закона, који је израдила Радна група, именована рјешењем Владе Републике Српске, од интереса за јавност и сходно томе текст Закона је објављен на интернет страници Министарства правде ради достављања примједба и сугестија.

На предложени Нацрт није било достављених примједба и сугестија.

Имајући у виду да је Нацрт закона о измјенама и допунама Кривичног законика усаглашен са Уставом, правним системом Републике Српске и Правилима за израду закона и других прописа, мишљење је овог секретаријата да се Нацрт закона може упутити на разматрање.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРАВНИМ ПОРЕТКОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према Мишљењу Министарства за европске интеграције и међународну сарадњу број: 17.03-020-4358/19 од 16. децембра 2019. године, а након увида у прописе Европске уније и анализе одредаба Нацрта закона о измјенама и допунама Кривичног законика Републике Српске, установљено је да *EU acquis* садржи изворе права који су релевантни за предмет уређивања достављеног нацрта, те да је исте обрађивач у свом раду узео у обзир, због чега у Изјави о усклађености стоји оцјена „усклађен“.

Материју Нацрта, у дијелу примарних извора ЕУ, начелно уређују:

- Уговор о Европској унији, Наслов I – Заједничке одредбе, члан 2. (*The Treaty on European Union, Title I Common Provisions, Article 2*)
- Уговор о функционисању Европске уније, Трећи дио - политике и унутрашње дјеловање Уније, Наслов V – област слободе, безбједности и правде, Поглавље 4 - Правосудна сарадња у кривичним стварима, чл. 82. и 83, Наслов XX – животна средина, чл. 192. (*Treaty on the Functioning of the European Union (consolidated version), Part Three - Union Policies and Internal Actions, Title V - Area Of Freedom, Security and Justice, Chapter 4 - Judicial cooperation in criminal matters, Article 82 and Article 83, Title XX - Environment, Article 192*)
- Повеља о основним правима Европске Уније, чл. 1–11. и 47–50. (*Charter of Fundamental Rights of The European Union, Articles 1–11 and 47–50*)

Обрађивач је приликом израде Нацрта, у дијелу секундарних извора права ЕУ, вршио усклађивање са сљедећим прописима:

- Директивом (ЕУ) 2017/541 Европског парламента и Савјета од 15. марта 2017. године о борби против тероризма и укидању Оквирне одлуке Савјета 2002/475/ЈНА и измјени Одлуке Савјета 2005/671/ЈНА (*Directive (EU) 2017/541 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2017 on combating terrorism and replacing Council Framework Decision 2002/475/JHA and amending Council Decision 2005/671/JHA*),

- Директивом 2011/36/EU Европског парламента и Савјета од 5. априла 2011. године о спречавању и борби против трговине људима и заштити њених жртава, и замјени Оквирне одлуке Савјета 2002/629/ЈНА (*Directive 2011/36/EU of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims, and replacing Council Framework Decision 2002/629/ЈНА*) и
- Директивом 2008/99/ЕС Европског Парламента и Савјета од 19. новембра 2008. године о заштити животне средине путем кривичног законодавства (*Directive 2008/99/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on the protection of the environment through criminal law*).

Одредбе члана 15. ст. 1, 2. и 3. Директиве 2017/541 које се односе на казне физичким лицима за кривична дјела тероризма, преузете су одредбама члана 50. Нацрта у дијелу који се односи на одређивање минимума дужине трајања казне затвора.

Одредбе члана 4. Директиве 2011/36/EU које прописују казне за кривично дјело трговине људима, преузете су одредбама члана 33. Нацрта.

Одредбе члана 3. став 1. тачка х) Директиве 2008/99/ЕС прописују кривично дјело из области животне средине за сваку активност која узрокује значајно нарушавање станишта заштићеног подручја, а одредбе члана 5. исте директиве прописују обавезу државама чланицама да предузимају мјере како би осигурале да су кривична дјела у овој области кажњива ефикасним и пропорционалним кривичним санкцијама које одвраћају од извршења истих. Наведене одредбе Директиве преузете су одредбама члана 38. Нацрта којима се одређују казне за кривично дјело шумске крађе.

Примјери преузимања секундарних извора права ЕУ, садржани су у упоредним приказима усклађености Нацрта закона о измјенама и допунама Кривичног законика Републике Српске са правном тековином Европске уније и праксом и стандардима Савјета Европе.

Приликом израде Нацрта, узета је у обзир Европска конвенција о заштити људских права и основних слобода из 1950. године (*Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, 4.XI.1950*).

Напомињемо да ће доношење овог закона допринијети испуњавању обавеза садржаних у члану 78. ССП¹, које се односе на сарадњу уговорних страна у области јачања институција и владавине права.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Министарству правде достављене су иницијативе за измјене или допуне Кривичног законика Републике Српске од различитих субјеката. Наведене иницијативе односе се на следеће:

- да се у кривично законодавство врати могућност замјене казне затвора изречене правоснажном пресудом у трајању до годину дана новчаном казном, под условима прописаним у члану 50. ст. 2. и 3. Законика,
- да се у посебном дијелу Кривичног законика пропишу нова кривична дјела, и то: „Кривична дјела против части и угледа“ (увреда, срамоћење, клевета, јавно објављивање пресуде за кривична дјела против части и угледа) и да се ради усклађивања са Конвенцијом о компјутерском криминалитету додају нови чланови – злоупотреба ауторских права и недозвољено кориштење ауторских права,

¹ Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица с једне стране, и Босне и Херцеговине с друге стране („Службени гласник БиХ – Међународни уговори“, број 10/08).

- да се за кривична дјела спречавање службеног лица у вршењу службене радње, учествовање у групи која спречава службено лице у вршењу службене радње, напад на службено лице у вршењу службене дужности повећа прописана минимална казна,
- да се статус службеног лица додијели и овлашћеном лицу у привредном друштву или у другом правном лицу које пружа услуге од општег економског интереса путем дистрибутивне мреже, као што су услуге снабдијевања електричном енергијом, гасом, топлотном енергијом и водом,
- да се код кривичног дјела угрожавање сигурности додају новинари или други медијски радници или да се пропише ново кривично дјело – спречавање новинара у вршењу професионалне дужности,
- да се у Кривични законик Републике Српске уведе нова казна, и то казна доживотног затвора без могућности помиловања за починиоце најтежих кривичних дјела почињених на штету дјете, трудница и немоћних лица.

Измјенама и допунама Кривичног законика Републике Српске било је неопходно приступити из разлога што је Одлуком Уставног суда Републике Српске, број У-69/17 од 31. октобра 2018. године („Службени гласник Републике Српске“, број 104/18), неуставним проглашене одредбе члана 2. став 2. и члана 56. тачка 2) Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17), као и ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о заштити од насиља у породици („Службени гласник Републике Српске“, број 84/19).

Влада Републике Српске именовала је Радну групу за израду Закона о измјенама и допунама Кривичног законика Републике Српске, у саставу: проф. др Милош Бабић, судија Суда Босне и Херцеговине, предсједник Радне групе и чланови Радне групе Весна Антонић, предсједница Врховног суда Републике Српске; Обрен Бужанин, судија Врховног суда Републике Српске; др Миодраг Бајић, замјеник главног републичког тужиоца – специјални тужилац, Републичко јавно тужилаштво Републике Српске; Татјана Савић, адвокат, Адвокатска комора Републике Српске и Небојша Тонковић, начелник Управе за борбу против тероризма, Министарство унутрашњих послова.

Радна група није прихватила сљедеће иницијативе:

- Иницијатива за замјену казне затвора изречене правоснажном пресудом у трајању до годину дана новчаном казном под условима прописаним у члану 50. ст. 2. и 3. Законика, није прихваћена, јер је приликом доношена Кривичног законика узето у обзир да је умјесто модела замјене казне затвора у новчану по захтјеву осуђеног (који је уведен у кривично законодавство у Босни и Херцеговини 2003. године), а чија примјена је проузроковала низ практичних проблема, уведен модел изузетног изрицања казне затвора до шест мјесеци. То значи да ће суд затворску казну до шест мјесеци изрећи само ако се у конкретном случају новчана казна неће моћи извршити (с обзиром на имовинско стање оптуженог) или ако се због посебних околности дјела и учиниоца новчаном казном не може постићи сврха кажњавања. Овај модел изузетности изрицања краткотрајних казни затвора у истом облику прописује и кривично законодавство Њемачке и Аустрије, а преузела га је и Хрватска. Институт замјене изречене краткотрајне казне затвора за новчану казну не познају ни земље у региону, а примјена овог института у Босни и Херцеговини је у протеклом периоду проузроковала проблеме практичне природе због низа отворених питања у тумачењу овог правног института, а то је довело до неуједначене судске праксе, а тиме и до неједнакости грађана пред законом. У неким ситуацијама, због различитог приступа начину замјене (за одређени новчани износ или дневни износ новчане казне) институт замјене је обесмишљен и доведен до апсурда, када је замјена затворске казне у новчану извршена

по моделу најнижег дневног износа. На непрецизност постојеће законске одредбе, која је резултирала различитим тумачењем и правном несигурношћу указано је и одлуком Уставног суда Босне и Херцеговине број Ап 2809/12 од 24. маја 2012. године („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 77/13), којом је указано на потребу законске интервенције у свим кривичним законима у Босни и Херцеговини у одредбама које уређује овај институт и наложено Савјету министара Босне и Херцеговине, Влади Федерације Босне и Херцеговине, Влади Републике Српске и Влади Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине да предузму одговарајуће активности у оквиру својих надлежности у том правцу. Приликом доношења Законика, узети су у обзир наведени разлози, као и потреба обезбјеђења једнакости грађана пред законом, која се обезбјеђује кроз примјену института изузетности изрицања краткотрајне казне затвора (затвор до шест мјесеци) који супституише институт замјене правоснажно изречене затворске казне до шест мјесеци. Могућност замјене изречене краткотрајне казне затвора новчаном казном је искључена и у процесу признавања страних судских пресуда, јер се у том поступку казна затвора не може замјењивати новчаном казном, што је предвиђено у неколико међународних конвенција. Такође, приликом доношења Законика имало се у виду да члан 123. Устава Републике Српске прописује да Врховни суд Републике Српске, као највиши суд у Републици, обезбјеђује јединствену примјену закона, те да је према правном схватању кривичног одјељења овог суда, институт изузетности изрицања краткотрајне казне затвора до шест мјесеци и у функцији осигурања јединствене примјене закона у Републици Српској, те правне сигурности и једнакости грађана пред законом, за разлику од института замјене казне затвора новчаном казном у облику како га прописује важећи Кривични законик, који због наведених мањкавости у његовој практичној примјени ове стандарде не може обезбиједити. Овим измјенама, даје се додатно на значају институту изузетности изрицања краткотрајне казне затвора, што се и прописује у посебном члану. Дакле, имајући у виду да ће се казне затвора до шест мјесеци ријетко изрицати, њихов број ће бити занемарљив. Поред тога, не стоји тврдња да је нови Законик у потпуности искључио могућност замјене изречене казне затвора од једне године, јер је одредбом члана 70. то омогућено, али не новчаном казном, већ радом у јавном интересу на захтјев осуђеног, чиме се отклања досадашња дискриминација између богатих и сиромашних. То је готово општеприхваћено рјешење у европском кривичном законодавству, јер ставља у равноправан положај све осуђене без обзира на њихово имовно стање, а истовремено је много прихватљивије и корисније у вези са ресоцијализацијом тих лица.

– Иницијатива да се у посебном дијелу Кривичног законика пропишу нова кривична дјела, и то кривична дјела против части и угледа (увреда, срамоћење, клевета, јавно објављивање пресуде за кривична дјела против части и угледа) није прихваћена из разлога што је Законом о заштити од клевете („Службени гласник Републике Српске“, број 37/01) искључена кривична одговорност за наведена кривична дјела, а прописано право на утврђивање грађанске одговорности. Приликом доношења наведеног закона водило се рачуна да право на слободу изражавања, које је гарантовано Уставом Републике Српске и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, представља један од основа демократског друштва, посебно када се ради о питањима од политичког и јавног интереса те да средства информисања имају врло значајну улогу у демократском процесу као јавни посматрачи и снабдјевачи јавности информацијама. У том смислу није било прихватљиво да се у Кривични законик уврсте и предложена кривична дјела.

– Иницијатива да се ради усклађивања са Конвенцијом о компјутерском криминалитету додају нови чланови злоупотреба ауторских права и недозвољено кориштење ауторских права, није прихваћена из разлога што је Законом о суду Босне и Херцеговине прописано да је Суд надлежан за кривична дјела утврђена Кривичним законом Босне и Херцеговине и другим законима Босне и Херцеговине, а Кривичним законом Босне и Херцеговине, у Глави XXI прописана су кривична дјела повреде ауторских права.

– Иницијатива да се за поједина кривична дјела повећа минимална казна, није прихваћена, јер је оцијењено да за наведена дјела нису спорни прописани казни оквири (минимална и максимална казна), већ углавном блага казнена политика. Поред тога, питање казних оквира, које је веома комплексно и захтјевно, није добро рјешавати парцијално, већ је неопходан свеобухватан и студиозан приступ који би обухватио сва кривична дјела у Посебном дијелу, да се не би нарушио принцип сразмјерности између запријеђених казни за поједина кривична дјела с обзиром на њихову различиту тежину.

– Иницијатива да се статус службеног лица додијели и овлашћеном лицу у привредном друштву или у другом правном лицу које пружа услуге од општег економског интереса путем дистрибутивне мреже, као што су услуге снабдијевања електричном енергијом, гасом, топлотном енергијом и водом, није прихваћена, јер приликом доношења Кривичног законика није прихваћена ни иницијатива да се статус службеног лица додијели новинарима, радницима на жељезници и другим професијама.

– Иницијатива да се код кривичног дјела угрожавање сигурности додају новинари или други медијски радници, или да се пропише ново кривично дјело – спречавање новинара у вршењу професионалне дужности, није прихваћена из разлога што се ставом 2. члана 150, као отежавајућа околност прописује угрожавање сигурности према службеном лицу у вези са вршењем његове функције или је учињено према више лица или је учињено у саставу групе или организоване криминалне групе. Новинари, у смислу овог законика немају статус службеног лица, те није могуће ни допунити став 2. у том смислу. Такође, прописивање посебног кривичног дјела – спречавање новинара у вршењу професионалне дужности, није прихваћено, јер су Кривичним закоником, између осталог, прописана и кривична дјела тјелесне повреде, тешке тјелесне повреде, као и угрожавање сигурности којим на једнак начин третира и штити све грађане као и професије од напада, као што су љекари, професори, наставници и многи други који су у свом раду изложени могућности напада у обављању свог посла. Могућност прописивања наведеног кривичног дјела као и посебне заштите новинара у обављању њихове дјелатности разматраће се када се створе претпоставке да се у Кривични законик уврсте и кривична дјела против части и угледа.

Прихваћена је иницијатива да се као нова казна пропише казна доживотног затвора за најтежа кривична дјела и најтеже облике тешких кривичних дјела, што је изазвало низ измјена у овом закоником. Иницијатива да се не дозволи условни отпуст за лица осуђена на казну доживотног затвора, није прихваћена, из разлога што је таква иницијатива супротна начелима Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција) и ставовима Европског суда за људска права, а Босна и Херцеговина као чланица Савјета Европе, па самим тим и Република Српска, морају тежити поштовању основних начела Конвенције и ставова Европског суда као овлашћеног тумача Конвенције. Наиме, Европски суд за људска права је у једној од својих одлука заузео став да се казна доживотног затвора треба преиспитивати најкасније 25 година након њеног изрицања, уз накнадно периодично

преиспитивање. Исти суд при томе закључује да ова казна не испуњава стандарде члана 3. Европске конвенције у случају да домаће законодавство не предвиђа могућност условног отпуштања, а у једној одлуци је заузео и став да није у складу са људским достојанством и да је противно члану 3. Европске конвенције да држава лице лиши слободе, а да јој притом барем не пружи могућност да захтијева условно отпуштање. То значи да државе у свом законодавству морају предвидјети временску границу након које ће се моћи преиспитивати казна доживотног затвора, те да издржавање ове казне мора бити тако организовано да се осуђеним лицима обезбиједи могућност рехабилитације и условног отпуста. То се истиче и у *Препоруци Комитета министара Савјета Европе /2003/23/ и Комитета за спречавање мучења, нечовјечног и понижавајућег поступања – ЦПТ, 2016*). Дакле, омогућавање условног отпуштања осуђених лица и на најдуже казне затвора, укључујући и казну доживотног затвора, представља једно од основних начела европске казнене политике. Одредба из става 2. члана 47. којом се омогућава условни отпуст осуђеним лицима на казну доживотног затвора након 25 година издржане казне, управо је утемељена на овом начелу које је владајуће и у нашем кривичном праву. Радна група је овакво рјешење оцијенила као прихватљивије, јер се њиме заправо формално испуњава наведена обавеза за прихватање условног отпуста, који у пракси не мора бити одобрен за одређене случајеве, односно одређена кривична дјела. Такво рјешење је прихваћено у највећем броју земаља, али исте те земље у одређеним случајевима не одобрају условни отпуст, јер то није обавезно, већ само факултативно. Коначно, Европска конвенција је према одредбама члана II/2 Устава Босне и Херцеговине саставни дио Устава Босне и Херцеговине, примјењује се директно у Босни и Херцеговини и има приоритет над свим осталим законима. То сасвим јасно указује да сви закони у Босни и Херцеговини морају бити у сагласности са Европском конвенцијом и ставовима Европског суда за људска права који је једини овлаштени тумач Европске конвенције. У својим одлукама Европски суд је сасвим одређено и јасно изразио правно становиште да је прописивање казне доживотног затвора без могућности помиловања или условног отпуста противно члану 3. Европске конвенције. Измјенама овог законика, казна доживотног затвора прописује се за кривична дјела: тешко убиство; обљуба с дјететом млађим од петнаест година ако је усљед дјела наступила смрт дјетета; убиство представника највиших органа Републике Српске; најтежи облици кривичних дјела против уставног уређења Републике Српске ако је при извршењу дјела учинилац умишљајно лишио живота једно или више лица; тероризам ако су дјела имала за посљедицу велика разарања или смрт једног или више лица, или ако је при извршењу кривичног дјела учинилац неко лице с умишљајем лишио живота; узимање талаца ако је при извршењу кривичног дјела учинилац отето лице с умишљајем лишио живота, и извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења која заједничким дјеловањем изврше кривично дјело прописано Закоником.

Поред казне доживотног затвора, овим измјенама казна забране управљања моторним возилом замијењена је казном одузимање возачке дозволе, а досадашња казна забране управљања моторним возилом постала је нова мјера безбједности, општи максимум казне затвора повећан је са двадесет на тридесет година, те је посебно прописана изузетност код изрицања краткотрајне казне затвора.

Побољшане су норме код опозивања условне осуде, рада у јавном интересу, мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, обавезног психијатријског лијечења на слободи, саучесништва правних лица, кривичног дјела изазивање нереда, насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу и извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења.

За поједина кривична дјела код којих је казна затвора прописана са минимумом од пет или три године, а без назначења посебног максимума извршена је измјена на начин да је прописан и посебан максимум у трајању од двадесет година. То је било неопходно учинити будући да је максимум раније казне затвора био двадесет година, а како је према овим измјенама казна затвора повећана на 30 година, код тих дјела је било потребно посебно прописати максималну казну од двадесет година.

Минималне казне затвора повећане су код кривичног дјела трговина дјецом, злоупотреба повјерења и тероризма, прописана су нова или раздвојена поједина кривична дјела, као што је крађа, шумска крађа, превара у привредном пословању, модификована кривична дјела утаје, оштећење или одузимање туђе ствари.

Овим измјенама врши се усклађивање и са Греко препорукама и то код кривичног дјела давање мита те прописује обавезно извршење мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности учиниоцу који је осуђен за кривична дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења, примање мита или трговина утицајем.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

У члану 1. извршава се пресуда Уставног суда Републике Српске на начин да се у члану 2. у ставу 2. у дијелу којим је прописано: „нити му се може изрећи казна или друга кривична санкција која није била прописана тим законом“, и који је оспорен, мијења и гласи: „нити му се може изрећи строжа казна од оне која је била законом прописана у вријеме када је кривично дјело извршено“. Наведеном измјеном ова одредба усклађена је са Конвенцијом о заштити људских права и основних слобода.

У члану 2. врше се измјене номотехничке природе.

У члану 3. врши се усклађивање норме на начин да се ријечи: „његовој замисли“ замјењују ријечима: „његовим умишљајем“.

У члану 4. врши се измјена на начин да се код добровољног одустанка који прописује да се може ослободити од казне учинилац који је покушао извршење кривичног дјела, али је добровољно одустао од даљег предузимања радње извршења, иако је био свјестан да је према постојећим околностима дјело могао довршити или је након довршења радње спријечио наступање посљедице, могућност ослобађања од казне прописује и за учиниоца који је припремао извршење кривичног дјела под истим условима.

У члану 5. врше се измјене номотехничке природе.

У члану 6. прописују се нове казне, и то казна доживотног затвора, на начин да досадашња казна дуготрајног затвора постаје казна доживотног затвора, а досадашња казна забране управљања моторним возилом замјењује се казном одузимања возачке дозволе, а досадашња казна забране управљања моторним возилом прописује се као нова мјера безбједности.

У члану 7. прописује се казна доживотног затвора, на начин да се казна доживотног затвора може прописати за најтежа кривична дјела и најтеже облике тешких кривичних дјела. Казна доживотног затвора не може се прописати као једина казна за одређено кривично дјело, а не може се изрећи учиниоцу кривичног дјела који у вријеме извршења кривичног дјела није навршио двадесет једну годину, трудној жени, учиниоцу кривичног дјела чија је урачунљивост у вријеме извршења кривичног дјела била битно смањена, нити за покушај кривичног дјела.

У члану 8. мијења се одредба која је прописивала да казна затвора не може бити краћа од три мјесеца ни дужа од двадесет година, на начин да казна затвора не може бити краћа од три мјесеца ни дужа од тридесет година. Ова измјена је неопходна из

разлога што се казна дуготрајног затвора могла прописати у трајању од двадесет пет до четрдесет пет година и сада је замијењена казном доживотног затвора.

У члану 9. прописује се изузетност у изрицању краткотрајне казне затвора која је већ прописана у члану 46. Законика. То значи да ће суд затворску казну до шест мјесеци изрећи само ако се у конкретном случају новчана казна неће моћи извршити (с обзиром на имовинско стање оптуженог) или ако се због посебних околности кривичног дјела и учиниоца кривичног дјела новчаном казном не може постићи сврха кажњавања. На овај начин обезбјеђује се једнакост грађана пред законом кроз примјену института изузетности изрицања краткотрајне казне затвора (затвор до шест мјесеци) који супституише институт замјене правоснажно изречене затворске казне до шест мјесеци. Изузетност у изрицању краткотрајне казне затвора не односи се на казну затвора као замјену за неплаћену новчану казну (члан 50. ст. 2. и 3), опозвану условну осуду (чл. 64, 65. и 66) или неизвршени рад у јавном интересу (члан 70. став 6).

У члану 10. прописује се могућност да се осуђени коме је изречена казна доживотног затвора може условно отпустити након што издржи двадесет пет година затвора, што је у складу са начелима Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и ставовима Европског суда за људска права који је већ одлучивао о овом питању.

У члану 11. прописује се нова казна – одузимање возачке дозволе, умјесто досадашње казне – забране управљања моторним возилом. Тако се прописује да се учиниоцу кривичног дјела угрожавања јавног саобраћаја може изрећи казна одузимања возачке дозволе. Ову казну суд изриче у трајању од шест мјесеци до пет година, а ако је усљед угрожавања јавног саобраћаја наступила смрт једног или више лица, од једне до осам година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове казне. Ако је осуђени управљао моторним возилом у периоду док траје казна одузимања возачке дозволе, суд ће ову казну замијенити казном затвора тако што ће за сваких шест мјесеци казне одузимања возачке дозволе одредити један мјесец казне затвора. Казна одузимања возачке дозволе не може се изрећи заједно са мјером безбједности – забрана управљања моторним возилом.

У члану 12. прописују се границе ублажавања казне, на начин да ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора до једне године или казна затвора без назначења најмање мјере, казна се може ублажити до три мјесеца, а умјесто казне затвора може се изрећи новчана казна.

У члану 13. врши се усклађивање Законика са овим измјенама као и са Одлуком Уставног суда Републике Српске, који је тачку 2) у ставу 2. у члану 56. Кривичног законика огласио неуставном. Тако се сада прописује да ако је суд за два или више кривичних дјела утврдио казне доживотног затвора или казну доживотног затвора и затвора, изрећи ће јединствену казну доживотног затвора, а досадашња тачка 2) брише се.

У члану 14. врши се корекција номотехничке природе.

У члану 15. врши се допуна код опозивања условне осуде због неиспуњења одређених обавеза. Наиме, чланом 66. Законика прописано је да ако се утврди да осуђени из оправданих разлога не може да испуни постављену обавезу, суд ће га ослободити од испуњења те обавезе или је замијенити другом одговарајућом обавезом прописаном законом. Овим измјенама та могућност се искључује када је у питању мјера одузимања имовинске користи.

У члану 16. мијења се дио одредбе који се односи на рад у јавном интересу. Наиме, чланом 70. став 6. прописано је да ако осуђени последије истека постављеног рока не изврши или само дјелимично изврши рад у јавном интересу, суд ће донијети одлуку

о извршењу казне затвора тако што се сваких започетих 60 часова рада у јавном интересу замијенити казном затвора у трајању од једног мјесеца. Овим измјенама 60 часова рада у јавном интересу замјењује се са 30 часова рада у јавном интересу који ће се замијенити казном затвора у трајању од једног мјесеца.

У члану 17. прописује се нова мјера безбједности – забрана управљања моторним возилом.

У члану 18. прописује се да мјера безбједности обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи, изречена уз казну затвора, може трајати дуже од казне затвора.

У члану 19. врши се допуна члана 75. који прописује мјеру безбједности – обавезно психијатријско лијечење на слободи на начин да обавезно психијатријско лијечење на слободи не може трајати дуже од три године. Суд сваке године поново одлучује да ли је лијечење на слободи и даље потребно. Ако се учинилац не подвргне лијечењу на слободи или га самовољно напусти, или и поред лијечења постане толико опасан за околину да је потребно његово лијечење у здравственој установи, суд може изрећи обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи.

У члану 20. прописује се нова мјера безбједности – забрана управљања моторним возилом. Мјеру безбједности забрана управљања моторним возилом одређене врсте или категорије суд може изрећи учиниоцу кривичног дјела против безбједности јавног саобраћаја када постоји опасност да ће, управљајући моторним возилом, поново учинити такво кривично дјело. Мјера обухвата одузимање возачке дозволе или забрану издавања возачке дозволе у периоду трајања ове мјере. Суд одређује трајање мјере, које не може бити краће од три мјесеца ни дуже од пет година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора, односно у здравственој установи за чување и лијечење не урачунава у вријеме трајања ове мјере. Ако је мјера из става 1. овог члана изречена лицу које има страну дозволу за управљање моторним возилом, она обухвата забрану њеног кориштења на територији Републике Српске за вријеме од три мјесеца до пет година. Према учиниоцу којем је изречена мјера безбједности забрана управљања моторним возилом уз условну осуду или казну која је замијењена радом у јавном интересу који не поступи по тој забрани, примијениће се одредбе чл. 66. и 70. став 6. Законика.

У члану 21. врши се корекција номотехничке природе.

У члану 22. прописује се застарјелост извршења новчане казне као споредне казне и нове мјере безбједности – одузимање возачке дозволе.

У члану 23. прописује се да се лицу које је осуђено на казну доживотног затвора помиловање не може дати прије него што је издржало двадесет пет година затвора.

У чл. 24, 25. и 26. врши се корекција номотехничке природе.

У члану 27, код саучесништва правних лица мијења се став 2. на начин да се прописује да у случају саучесништва правних лица, свако правно лице одговара у границама своје одговорности независно од одговорности других правних лица.

У чл. 28. и 29. врши се корекција номотехничке природе.

У члану 30. врши се измјена код кривичних дјела код којих је казна затвора прописана само са минималном казном, у овом случају од најмање пет година. С обзиром на то да се овим измјенама прописује да казна затвора не може бити дужа од тридесет година било је неопходна за кривична дјела из члана 124. став 1, члана 129. став 4, члана 145. став 3, члана 146. ст. 1. и 3, члана 167. став 2, члана 232. став 4, члана 275. став 2, члана 291. став 5, члана 292. став 2, члана 300. став 3, члана 301. став 1, члана 304. став 4, члана 305. став 2, члана 365. став 4. и члана 394. став 7. поред

посебног минимума прописати и посебан максимум трајања казне затвора, и то у висини од 20 година.

У члану 31. врши се корекција номотехничке природе.

У члану 32. врши се измјена код кривичних дјела код којих је казна затвора прописана само са минималном казном, у овом случају у трајању од најмање три године. С обзиром на то да се овим измјенама прописује да казна затвора не може бити дужа од тридесет година било је неопходна за кривична дјела из члана 145. став 1, члана 232. став 6, члана 264. став 3, члана 265. став 3, члана 268. став 4, члана 288. став 1, члана 301. став 2, члана 302, члана 303. став 1, члана 304. став 1. и члана 366. став 2. поред посебног минимума прописати и посебан максимум трајања казне затвора, и то у висини од 20 година.

У члану 33. повећава се минимална казна затвора код кривичног дјела трговина дјецом, са осам на десет година, ако кривично дјело учини службено лице у вршењу службе и са десет на дванаест година, ако је услед дјела наступила тешка тјелесна повреда, тешко нарушавање здравља или смрт једног или више лица.

У члану 34. прописује се могућност да се учиниоцу кривичног дјела – противзаконито претресање, поред казне затвора може изрећи и новчана казна.

У члану 35. исправља се одредба закона која прописује полну злоупотребу дјетета старијег од петнаест година на начин да се у ставу 1. прописује полна злоупотреба дјетета које је навршило петнаест година.

У члану 36. усклађују се одредбе Кривичног законика са Законом о заштити од насиља у породици.

У члану 37. прописује се кривично дјело крађа, јер се чланом 38, из досадашњег кривичног дјела крађе искључује кривично дјело шумска крађа и прописује као ново кривично дјело.

У члану 38. прописује се као посебно кривично дјело – шумска крађа. Овим чланом прописује се да ко ради крађе у шуми обори стабла у количини већој од пет кубних метара, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године. Ако је дјело учињено у намјери продаје или ако је количина обореног дрвета већа од двадесет кубних метара, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година и новчаном казном. Ако је дјело учињено у заштитној шуми, националном парку или другој шуми с посебном намјеном, или је количина обореног дрвета већа од сто кубних метара, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до осам година и новчаном казном, а оборена стабла ће се одузети.

У члану 39. врши се исправка у члану 225. став 3. Законика.

У чл. 40. и 41. врши се термилошко усклађивање са осталим одредбама у Законику.

У члану 42. мијењају се ст. 1. и 2. код кривичног дјела утаје, на начин да се прописује да ко за себе или другог противправно присвоју туђу покретну ствар која му је повјерена, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године. Ако вриједност утајене ствари не прелази 300 КМ и учинилац је имао намјеру да присвоји ствар такве вриједности, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

У члану 43. врши се корекција номотехничке природе.

У члану 44. повећавана је минимална казна са једне на двије године код квалификованог облика кривичног дјела – злоупотреба повјерења.

У члану 45. код кривичног дјела оштећење и одузимање туђе ствари у ставу 2. који је прописивао да ко одузме туђе моторно возило које је неовлаштено употријебио за вожњу која је трајала дуже вријеме или је на возилу причињена већа штета, казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године, брисане су ријечи: „која је трајала

дуже вријеме“. Овом измјеном прописује се да ко одузме туђе моторно возило које је неовлаштено употребио за вожњу или је на возилу причињена већа штета казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

У члану 46. мијења се став 3. код кривичног дјела паљевина, на начин да ако је дјелом из ст. 1. и 2. овог члана проузрокована штета великих размјера, учинилац ће се за дјело из става 1. казнити казном затвора од двије до дванаест година, а за дјело из става 2. казном затвора од једне до осам година.

У члану 47. врши се корекција номотехничке природе.

У члану 48. прописује се ново кривично дјело превара у привредном пословању, којим се прописује да ко у привредном пословању у намјери прибављања противправне имовинске користи правном лицу које заступа или неком другом правном лицу, лажним приказивањем или прикривањем чињеница, доведе некога у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини, казниће се казном затвора од једне до пет година и новчаном казном. Ако је дјелом прибављена велика имовинска корист или проузрокована знатна штета, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година и новчаном казном. Ако је дјело учињено само у намјери да се другом нанесе штета, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

У члану 49. мијења се назив кривичног дјела – осигурањичка прева у превару у осигурању.

У члану 50. код кривичног дјела тероризам, прописани минимум казне од пет година повећава се на осам година због саме тежине кривичног дјела.

У члану 51. код кривичног дјела проневјера врши се побољшање норме на начин да се умјесто квалификације: „или уопште на раду у државном органу или правном лицу“ замјењују ријечима: „на раду“.

У члану 52. брише се став 5. код кривичног дјела давање мита. Наиме, чланом 320. став 5. прописује се да се дати поклон, односно друга корист која буде одузета од лица које је примило мито може вратити лицу које је дало мито. Овим измјенама брише се та могућност и врши се усклађивање са Греко препорукама.

У члану 53. прописује се нови члан који утврђује да учиниоцу кривичних дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења, примање мита и трговина утицајем суд изриче забрану вршења позива, дјелатности или дужности.

У члану 54. прописује се одговорност организатора или вође групе код кривичног дјела изазивање нереда и утврђује казна у трајању од три до петнаест година.

У члану 55. прописује се одговорност и када је кривично дјело насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу учинила група, а када је дошло до нереда у којем је неком лицу нанесена тешка тјелесна повреда или је оштећена имовина веће вриједности.

У члану 56. код кривичног дјела извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења у ставу 5. брисане су ријечи: „прије него што је у њиховом саставу или за њих учинио неко кривично дјело ради чијег извршења је група или криминално удружење организовано“ јер је то већ прописано у члану 365.

У члану 57. брисано је кривично дјело учествовање у групи која изврши кривично дјело јер је то већ прописано у чл. 365. и 366.

У члану 58. врши се усклађивање чл. 402. и 403. са овим измјенама, јер забрана управљања моторним возилом више није казна него мјера безбједности.

У члану 59. прописује се ступање на снагу закона.

VI ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА НА УВОЂЕЊЕ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Увидом у спроведени процес методологије кратке процјене утицаја прописа на Нацрт закона о измјенама и допунама Кривичног законика Републике Српске, Министарство привреде и предузетништва, у Мишљењу број: 18.06-020-4380/19 од 16. децембра 2019. године, констатује:

- Да је Нацрт закона планиран Програмом рада Владе и Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину.
- Да је обрађивач правилно анализирао постојеће стање и дефинисао проблем у Обрасцу о спровођењу скраћеног ПУП-а, те да је проблем саставни дио „Разлога за доношење или измјену и/или допуну закона“.
- Да је обрађивач правилно дефинисао циљ који се жели постићи законом.

У вези са процесом консултација, обрађивач наводи да је за израду овог Нацрта именована радна група коју су чинили представници правосудних институција, Адвокатске коморе Републике Српске, Управе за борбу против тероризма, Министарства унутрашњих послова, те Републичког јавног тужилаштва Републике Српске. Нацрт је објављен на званичној интернет страници Министарства правде, а процес прикупљања коментара, приједлога и сугестија је и даље у току.

Приликом утврђивања опција за рјешавање проблема, обрађивач наводи да је регулаторна промјена једина опција за рјешавање проблема и остварење циљева.

У вези са утицајем на пословно окружење, обрађивач је навео да Нацрт неће имати директних утицаја на рад привредних друштава и трошкове пословања истих. Међутим, измјенама и допунама Кривичног законика Републике Српске уводи се потпуно ново кривично дјело, тј. „превара у привредном пословању“, чијом инкриминацијом ће се обезбједити боља заштита имовине привредних субјеката, а истовремено ће се превентивно дјеловати на спречавању ових кривичних дјела. Обезбјеђивањем адекватније заштите у привредном пословању, смањују се непотребни трошкови привредних субјеката и посредно се олакшава и позитивно утиче на њихово пословање.

Што се тиче утицаја на јавне буџете, обрађивач је навео да ће се увођењем правила којима се предвиђа изузетност изрицања краткотрајних казни затвора, фаворизовати чешће изрицање новчаних казни учиниоцима кривичних дјела код којих се сврха кажњавања може постићи и изрицањем ове врсте казне. Због свега тога очекује се повећана учесталост изрицања новчаних казни, а средства добијена на тај начин представљаће приход буџета Републике Српске. Поред овог позитивног утицаја, могућ је и негативан утицај предметних измјена, јер ће увођење казне дуготрајног затвора код најтежих кривичних дјела и најтежих облика тешких кривичних дјела захтијевати додатна издвајања из буџета Републике Српске, будући да се ради о једној од најскупљих кривичних санкција које се могу изрећи учиниоцу кривичног дјела. Обрађивач наводи да тачан износ тих средстава у овом моменту није познат, јер исти зависи од броја пресуда којим се изриче казна дуготрајног затвора, броја условно отпуштених учинилаца кривичних дјела којима је изречена ова казна, броја датих помиловања и сл.

У вези са социјалним утицајима обрађивач наводи да ће се предметним измјенама и допунама створити услови за ефикаснију ресоцијализацију осуђених лица, чиме ће се омогућити и њихова лакша интеграција у редовне друштвене токове, те индиректно обезбједити и боља заштита свих грађана Републике српске. Обрађивач наводи да ће поштрвавање казнене политике за тешка кривична дјела у којима се као

оштећени појављују дјеца и малољетна лица, обезбједити адекватнију заштиту ове посебно рањиве друштвене групе.

У вези са утицајем на животну средину, обрађивач наводи да Нацрт неће имати утицаја на животну средину.

Овим Нацртом не дефинишу се нове формалности нити се предвиђа укидање и/или измјена постојећих формалности.

Министарство привреде и предузетништва утврдило је да је обрађивач, приликом примјене скраћеног процеса процјене утицаја прописа, поступио у складу с методологијом прописаном у т. VI и VIII Одлуке о спровођењу процеса процјене утицаја прописа у поступку израде прописа.

VI УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

У складу са чланом 36. став 1. тачка 9) Пословника о раду Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 123/18), те т. 4. и 15. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу у јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, број 123/08), обрађивач Нацрта утврдио је да је овај закон од интереса за јавност. Закон је био објављен на интернет страници (www.vladars.net), са роком од седам дана ради достављања примједаба и сугестија. На предложени текст није било примједаба и сугестија.

VII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства.

IX ПРИКАЗ ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА

Одлуком Уставног суда Републике Српске У-69/17 од 31. октобра 2018. године („Службени гласник Републике Српске“, број 104/18) утврђено је да члан 2. став 2. у дијелу којим је прописано: „... која није била прописана тим законом.“ и члан 56. став 2. тачка 2. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17) нису у сагласности са Уставом Републике Српске.

Оспореним чланом 2. став 2. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17) прописано је да нико не може бити кажњен за кривично дјело које, прије него што је извршено, није било законом одређено као кривично дјело, нити му се може изрећи казна или друга кривична санкција која није била прописана тим законом.

Према оспореном члану 56. став 2. тачка 2) Законика, ако је за два или више кривичних дјела утврдио казне затвора преко десет година, суд може изрећи јединствену казну дуготрајног затвора, која не смије достићи збир појединачно утврђених казни затвора, нити прећи највећу мјеру казне дуготрајног затвора.

У поступку разматрања навода из иницијативе, Суд је имао у виду да је Уставом Републике Српске утврђено: да се уставно уређење Републике темељи, између осталог, на гарантовању и заштити људских слобода и права у складу са међународним стандардима, те владавину права (члан 5. алинеје прва и четврта), да нико не може бити кажњен за дјело које, прије него што је учињено, није било законом предвиђено као кажњиво дјело, нити му се може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена (члан 20. став 1), да се права и слободе загарантовани овим уставом не могу одузети ни ограничити (члан 48. став 1), да се слободе и права остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се

услови за остваривање појединих од њих утврђују законом, те да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (члан 49. ст. 1. и 2), да Република уређује и обезбјеђује, поред осталих, остваривање и заштиту људских права и слобода (тачка 5. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава), да закони, статуди, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом (члан 108. став 1).

Приликом разматрања уставности оспорених законских одредаба Суд је, такође, имао у виду да је Кривичним закоником Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 64/17) прописано: у члану 1. да се кривичноправне одредбе садржане у овом закоником заснивају на Уставу Републике Српске и општепризнатим начелима и нормама међународног права (став 1), да је основна функција кривичног законодавства Републике Српске заштита основних права и слобода човјека и других основних индивидуалних и општих вриједности које су установљене Уставом и међународним правом (став 2), да се ова заштита остварује одређивањем која дјела представљају кривична дјела, прописивањем казни и других кривичних санкција за та дјела и изрицањем тих санкција учиниоцима кривичних дјела у законом утврђеном поступку (став 3); у члану 2. став 1. да се кривична дјела и кривичне санкције прописују само законом; у члану 41. став 1. да су кривичне санкције: казне, алтернативне мјере, мјере безбједности и васпитне мјере; у члану 42. да се учиниоци кривичног дјела могу изрећи сљедеће казне: казна дуготрајног затвора (тачка 1), казна затвора (тачка 2), новчана казна (тачка 3) и забрана управљања моторним возилом (тачка 4); у члану 45. да се за најтежа кривична дјела и најтеже облике тешких кривичних дјела учињених умишљајно може прописати казна дуготрајног затвора у трајању од двадесет пет до четрдесет пет година, да се казна дуготрајног затвора изриче на пуне године и да се казна дуготрајног затвора не може прописати као једина казна за одређено кривично дјело (ст. 1. и 2); у члану 52. став 1. да ће суд учиниоци кривичног дјела одмјерити казну у границама које су законом прописане за то кривично дјело, имајући у виду сврху кажњавања и узимајући у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности), а нарочито: степен кривичне одговорности, побуде из којих је дјело учињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дјело учињено, ранији живот учиниоца, његове личне прилике и његово држање после учињеног кривичног дјела, као и друге околности које су од значаја за одмјеравање казне; у члану 56. став 1. да ће суд, ако је учинилац једном радњом или са више радњи учинио више кривичних дјела за која му се истовремено суди, претходно утврдити казне за свако од тих дјела, па ће на основу оцјене свих тих дјела у њиховој укупности и личности учиниоца за сва та дјела изрећи јединствену казну.

Полазећи од изложеног, Суд је оцијенио да је законодавац сагласно наведеном уставном овлаштењу да уређује остваривање и заштиту људских права и слобода (тачка 5. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава) овлаштен да Кривичним закоником Републике Српске уреди систем кривичног права, односно одреди кривична дјела и кривичне санкције с циљем заштите основних права и слобода човјека и других основних индивидуалних и општих вриједности које су установљене Уставом и међународним правом. Међутим, по оцјени Суда, наведено овлаштење законодавца у уређивању ових односа мора, прије свега, бити у складу са начелом законитости кривичних дјела и кривичних санкција, које је утврђено чланом 20. Устава и које представља уставну гаранцију, према којој се никоме не може изрећи казна или друга санкција која за то дјело није била прописана законом. Дакле, уставним начелом законитости кривичног дјела и санкције обезбјеђује се правна сигурност у судским поступцима у којима се појединцима може изрећи санкција, односно

спречавају арбитражност и могућа злоупотреба, будући да ово уставно начело као услов за изрицање кривичне санкције захтијева да дјело буде утврђено као кривично дјело прије него што је учињено, те да је казна за то дјело била предвиђена прије него што је дјело учињено.

Имајући у виду, дакле, да начело законитости из наведеног члана Устава обухвата не само забрану кажњавања за дјело које прије него што је учињено није било предвиђено законом као кривично дјело него и забрану изрицања казне која за то кривично дјело није била унапријед предвиђена, Суд је оцијенио да је оспореним прописивањем из члана 2. став 2. Законика у дијелу који гласи: „... која није била прописана тим законом” законодавац одступио од наведеног начела законитости, односно да у наведеном дијелу оспорене законске одредбе није довољно конкретизовао наведену уставну гаранцију која изричито јемчи да се не може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена.

Наиме, прописујући оспореном одредбом члана 2. став 2. Законика да нико не може бити кажњен за кривично дјело које прије него што је извршено није било законом одређено као кривично дјело, нити му се може изрећи казна или друга кривична санкција која није била прописана тим законом, законодавац, по оцјени Суда, није у цијелости узео у обзир наведено уставно начело законитости дјела и санкције утврђено чланом 20. Устава, које захтијева не само да нико не може бити кажњен за дјело које прије него што је учињено није било законом предвиђено као кривично дјело него и да се никоме не може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена. С обзиром на то да анализа законског рјешења управо показује да оспорени став 2. члана 2. Законика у дијелу који гласи: „... која није била прописана тим законом” посматран са становишта захтјева који произлазе из начела законитости дјела и санкције није формулисан довољно јасно и прецизно, односно да у наведеном дијелу није довољно конкретизована наведена уставна гаранција која изричито јемчи да се не може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена, Суд је утврдио да оспорено прописивање у наведеном дијелу није у сагласности не само са чланом 20. Устава него ни са начелом владавине права из члана 5. алинеја 4. Устава, будући да ово начело, као једно од основних начела сваког демократског друштва, подразумијева и то да норме сваког општег правног акта буду прецизне, одређене и предвидиве, тако да појединац може своје понашање ускладити са њим без страха да ће због нејасних и непрецизних норми бити ускраћен у остваривању зајемчених права или да ће због тога сносити одређене посљедице. С тим у вези, Суд констатује да и Европски суд за људска права инсистира на квалитету законских одредаба, а то значи на њиховој приступачности, јасноћи и предвидљивости у посљедицама, дакле, да законска одредба мора са довољно прецизности да пружи грађанину могућност да прилагоди своје понашање и да, према околностима конкретног случаја, у разумном степену предвиди посљедице које ће произићи из одређеног акта. С обзиром на изложено, по оцјени Суда, оспореним прописивањем из члана 2. став 2. Законика, у наведеном дијелу, доведени су у питање наведени стандарди који су морали бити поштовани ради обезбјеђења уставних начела владавине права, правне сигурности и законитости.

Приликом разматрања уставности оспореног члана 56. став 2. тачка 2. Законика, Суд је, такође, имао у виду наведену одредбу члана 20. став 2. Устава, која, између осталог, говори о казни која мора бити прописана за одређено кривично дјело. Уз то, Суд је имао у виду да стицај кривичних дјела, сагласно члану 56. став 1. Законика, постоји кад учинилац једном или са више радњи учини више кривичних дјела за која му није пресуђено, па му се истовремено суди у истом кривичном поступку, доноси једна пресуда и изриче јединствена казна за сва та дјела, као и да се одмјеравање казне за дјела у стицају врши на начин да се прво за свако појединачно кривично дјело у

саставу стицаја одмјерава и утврђује казна у границама законом прописане казне (члан 52), а након тога се врши одмјеравање и изрицање јединствене казне за сва дјела у стицају по посебним правилима (члан 56. став 2). Имајући у виду да се учиниоцу кривичног дјела, сагласно члану 20. Устава, може изрећи само она казна која је законом прописана за то кривично дјело, Суд је оцијенио да се ни правилима о одмјеравању казне за дјела у стицају, на начин како је то прописано оспореним чланом 56. став 2. тачка 2. Законика, не може прописати могућност изрицања друге врсте казне умјесто оне која је прописана за конкретно кривично дјело.

С обзиром на то да је оспореним законским рјешењем из члана 56. став 2. тачка 2) Законика прописано да, ако је за два или више кривичних дјела утврдио казне затвора преко десет година, суд може изрећи јединствену казну дуготрајног затвора, која не смије достићи збир појединачно утврђених казни затвора, нити прећи мјеру казне дуготрајног затвора, дакле, казну дуготрајног затвора која није била утврђена ни прописана у посебном дијелу Законика ни за једно од кривичних дјела у стицају – Суд је утврдио да оспорено законско рјешење није у сагласности, прије свега, са чланом 20. Устава, али исто тако ни са чланом 108. став 1. Устава, према којем закони, статути, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом.

ПРИЛОГ

ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

(Текст предложених измјена и допуна уграђен у текст Закона)

Начело законитости

Члан 2.

(1) Кривична дјела и кривичне санкције прописују се само законом.

(2) Нико не може бити кажњен за кривично дјело које, прије него што је извршено, није било законом одређено као кривично дјело, **нити му се може изрећи строжа казна од оне која је законом била прописана у вријеме када је кривично дјело извршено.**

Вријеме извршења кривичног дјела

Члан 19.

(1) Кривично дјело је извршено у вријеме кад је учинилац радио или био дужан да ради, без обзира кад је посљедица дјела наступила.

(2) Ако се радња извршења састоји из више одвојених радњи, дјело се сматра извршеним моментом предузимања посљедње од тих радњи, а код кривичних дјела код којих радња или противправно стање траје неко вријеме, моментом престанка радње, односно противправног стања које је том радњом створено.

Мјесто извршења кривичног дјела

Члан 20.

(1) Кривично дјело је извршено како у мјесту гдје је учинилац радио или је био дужан да ради, тако и у мјесту гдје је последица у потпуности или дјелимично наступила.

(2) Припремање и покушај кривичног дјела су извршени како у мјесту гдје је учинилац предузимао радњу, тако и у мјесту гдје је по **његовом умишљају** последица требало да наступи или је могла да наступи.

(3) У случају саучесништва, кривично дјело је извршено како у мјесту у којем је саучесник радио или био дужан да ради, тако и у мјесту из ст. 1. и 2. овог члана.

Добровољни одустанак Члан 24.

(1) Учинилац који је **припремао или** покушао извршење кривичног дјела, али је добровољно одустао од **његовог извршења**, иако је био свјестан да је према постојећим околностима дјело могао довршити или је након довршења радње спријечио наступање последице, може се ослободити од казне.

(2) Одредба из става 1. овог члана неће се примијенити уколико учинилац кривично дјело није довршио због околности које онемогућавају или знатно отежавају извршење кривичног дјела или због тога што је сматрао да такве околности постоје.

(3) Може се ослободити од казне и саизвршилац, подстрекач или помагач који је добровољно спријечио извршење кривичног дјела.

(4) Ако су радњама из става 1. овог члана остварена обиљежја неког другог самосталног кривичног дјела које није обухваћено кривичним дјелом од чијег извршења је одустао, учинилац се не може ослободити од казне за то друго дјело.

Подстрекавање Члан 38.

(1) Ко другог умишљајно **подстрекне** да изврши кривично дјело, казниће се као да га је сам извршио.

(2) Ко другог умишљајно подстрекава на извршење кривичног дјела код којег је покушај кажњив, а кривично дјело не буде ни покушано, казниће се као за покушај кривичног дјела. Ако је покушај подстрекавања био неподобан, подстрекач се може ослободити казне.

Врсте казни Члан 42.

Учиниоцу кривичног дјела могу се изрећи сљедеће казне:

- 1) **казна доживотног затвора**,
- 2) казна затвора,
- 3) новчана казна,
- 4) **казна одузимања возачке дозволе.**

Главне и споредне казне Члан 44.

(1) Казна затвора и казна **доживотног затвора** могу се изрећи само као главне казне.

(2) Новчана казна се може изрећи као главна и као споредна казна.

(3) Забрана управљања моторним возилом може се изрећи само као споредна казна заједно са казном затвора, новчаном казном или условном осудом.

(4) Ако је за једно кривично дјело прописано више казни, само се једна може изрећи као главна казна.

(5) За кривична дјела учињена из користољубља новчана казна као споредна казна може се изрећи и кад није прописана законом или кад је прописано да ће се учинилац казнити казном затвора или новчаном казном, а суд као главну изрекне казну затвора.

Казна доживотног затвора

Члан 45.

(1) Казна доживотног затвора може се прописати за најтежа кривична дјела и најтеже облике тешких кривичних дјела.

(2) Казна доживотног затвора не може се прописати као једина казна за одређено кривично дјело.

(3) Казна доживотног затвора не може се изрећи учиниоцу који у вријеме извршења кривичног дјела није навршио двадесет и једну годину живота, трудној жени, учиниоцу чија је урачунљивост у вријеме извршења кривичног дјела била битно смањена (члан 31. став 1) нити за покушај кривичног дјела.

Казна затвора

Члан 46.

(1) Казна затвора не може бити краћа од три мјесеца, ни дужа од **тридесет** година.

(2) Казна затвора изриче се на пуне године и мјесеце, а до шест мјесеци и на пуне дане.

(3) Казна затвора у трајању до једне године може се изузетно извршити и у просторима у којима осуђени станује (кућни затвор). Овакав начин извршења казне затвора суд може одредити учиниоцу који је стар или изнемогао, тешко болестан, инвалидно лице, трудна жена, самохрани родитељ малољетне дјеце, ако се може очекивати да ће се и на тај начин постићи сврха кажњавања и ако је учинилац са тим сагласан.

(4) Осуђени којем је одређено извршење казне затвора у складу са ставом 5. овог члана не смије напуштати просторе у којима станује, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција.

(5) Ако не постоје услови да се електронским или телекомуникационим средствима контролише извршавање кућног затвора, суд може одредити предузимање мјера контроле и надзора од стране полиције у мјесту у којем се налази мјесто становања осуђеног, уз обавезу да се редовно извјештава о вршењу контроле и надзора. Ако осуђени прекрши забрану напуштања простора становања, суд може одредити да остатак казне затвора издржи у установи за извршење казне затвора.

(6) Осуђеном за кривично дјело против брака и породице који живи са оштећеним у истом породичном домаћинству не може се одредити извршење казне затвора на начин прописан у ставу 5. овог члана.

Изузетност краткотрајне казне затвора

Члан 46а.

(1) Казну затвора до шест мјесеци суд може изрећи само ако посебне околности дјела и учиниоца показују да се новчаном казном не може постићи сврха кажњавања, или да се новчана казна неће моћи извршити.

(2) Одредба става 1. овог члана не односи се на казну затвора као замјену за неплаћену новчану казну (члан 50. ст. 2. и 3), опозвану условну осуду (чл. 64, 65. и 66) или неизвршени рад у јавном интересу (члан 70. став 6).

Условни отпуст Члан 47.

(1) **Осуђени који је издржао двије трећине изречене казне затвора, али не мање од три мјесеца, може се отпустити са издржавања казне под условом да је у току издржавања казне испољавао примјерно владање, залагање на раду и активно учествовање у процесу ресоцијализације, те се може очекивати да ће се на слободи добро владати, а нарочито да до истека времена за које је изречена казна неће извршити ново кривично дјело.**

(2) Осуђени коме је изречена казна доживотног затвора може се условно отпустити након што издржи двадесет пет година затвора под условима прописаним у ставу 1. овог члана.

(3) При оцјени да ли ће одобрити условни отпуст, цијени се личност осуђеног, његов ранији живот и осуђиваност, да ли је против њега у току неки други кривични поступак, однос према извршеном кривичном дјелу и жртви, понашање током издржавања казне затвора и степен ресоцијализације, успјешност примјене програма извршавања казне затвора и извршавања радних обавеза, узимајући у обзир његову радну способност, да ли је дошло до промјене његовог понашања након извршења кривичног дјела, као и друге околности које показују да је у односу на њега постигнута сврха кажњавања.

(4) О условном отпусту одлучује Комисија за условни отпуст коју именује министар правде.

Одузимање возачке дозволе Члан 51.

(1) Учиниоцу кривичног дјела угрожавања јавног саобраћаја може се изрећи казна одузимања возачке дозволе.

(2) Казну из става 1. овог члана суд изриче у трајању од шест мјесеци до пет година, а ако је услед угрожавања јавног саобраћаја наступила смрт једног или више лица, од једне до осам година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове казне.

(3) При изрицању условне осуде, суд може одредити да ће се условна осуда опозвати ако осуђени за вријеме трајања условне осуде буде управљао моторним возилом.

(4) Ако је казна из става 1. овог члана изречена лицу које има страну возачку дозволу, забрана се односи на управљање моторним возилом на територији Републике Српске.

(5) Ако је осуђени управљао моторним возилом у периоду док траје казна одузимања возачке дозволе, суд ће ову казну замијенити казном затвора тако што ће за сваких шест мјесеци одузимања возачке дозволе одредити један мјесец казне затвора.

(6) Закоником се може прописати обавезно изрицање казне одузимање возачке дозволе.

(7) Казна одузимања возачке дозволе не може се изрећи заједно са мјером безбједности забране управљања моторним возилом.

Границе ублажавања казне

Члан 54.

(1) Кад постоје услови за ублажавање казне из члана 53. овог законика, суд ће ублажити казну у овим границама:

1) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од десет или више година, казна се може ублажити до седам година казне затвора,

2) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од осам година, казна се може ублажити до пет година казне затвора,

3) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од пет година, казна се може ублажити до три године казне затвора,

4) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од три године, казна се може ублажити до двије године казне затвора,

5) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од двије године, казна се може ублажити до једне године,

6) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора до једне године или казна затвора без назначења најмање мјере, казна се може ублажити до три мјесеца, а умјесто казне затвора може се изрећи новчана казна,

7) ако је за кривично дјело прописана новчана казна са назначењем посебне најмање мјере, казна се може ублажити до 300 КМ.

(2) При одлучивању у којој ће мјери казну ублажити према правилима из става 1. овог члана, суд ће посебно узети у обзир најмању и највећу мјеру казне прописане за кривично дјело.

(3) Ублажавање казне у смислу става 1. овог члана неће се примијенити за слjedeћа кривична дјела: силовање – члан 165; обљуба над немоћним лицем – члан 167; обљуба са дјететом млађим од 15 година – члан 172; тероризам – члан 299; финансирање терористичких активности – члан 300. овог законика, као и учиниоцу који је раније два или више пута осуђиван за истоврсно кривично дјело.

(4) Кад је суд овлаштен да учиниоца кривичног дјела ослободи од казне, може му казну ублажити без ограничења прописаних за ублажавање казне.

Стицај кривичних дјела

Члан 56.

(1) Ако је учинилац једном радњом или са више радњи учинио више кривичних дјела за која му се истовремено суди, суд ће претходно утврдити казне за свако од тих дјела, па ће на основу оцјене свих тих дјела у њиховој укупности и личности учиниоца, за сва та дјела изрећи јединствену казну.

(2) Јединствену казну суд ће изрећи по слjedeћим правилима:

1) ако је за два или више кривичних дјела утврдио казне доживотног затвора или казну доживотног затвора и затвора, изрећи ће јединствену казну доживотног затвора,

3) ако је за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора, јединствена казна мора бити већа од сваке појединачно утврђене казне, али не смије достићи збир утврђених казни, нити прећи **тридесет** година затвора,

4) ако су за сва кривична дјела у стицају прописане казне затвора до три године, јединствена казна не може бити већа од десет година затвора,

5) ако је за кривична дјела у стицају утврдио само новчане казне, јединствена казна не смије прећи збир утврђених казни, нити износ од 200.000 КМ, односно 2.000.000 КМ, ако је неко од кривичних дјела извршено из користољубља,

6) ако је за нека кривична дјела у стицају утврдио казне затвора, а за друга новчане казне, изрећи ће јединствену казну затвора и јединствену новчану казну по одредбама т. 3), 4) и 5) овог става.

(3) Споредну казну суд ће изрећи ако је утврђена бар за једно кривично дјело у стицају, а ако је утврдио више новчаних казни, изрећи ће једну новчану казну по одредбама става 2. тачке 5) овог члана.

Одмјеравање казне осуђеном лицу

Члан 58.

(1) Ако се осуђеном лицу суди за кривично дјело учињено прије него што је започело издржавање казне по ранијој осуди, или за кривично дјело учињено за вријеме издржавања казне затвора, казне **ДОЖИВОТНОГ** затвора или казне малољетничког затвора, суд ће изрећи јединствену казну за сва кривична дјела примјеном одредаба члана 56. овог законика, узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Дио казне коју је осуђени издржао урачунаће се у изречену казну затвора или казну **ДОЖИВОТНОГ** затвора.

(2) За кривично дјело учињено у току издржавања казне затвора, казне **ДОЖИВОТНОГ** затвора или малољетничког затвора, суд ће учиниоцу изрећи казну независно од раније изречене казне, ако се примјеном одредаба члана 56. овог законика не би могла остварити сврха кажњавања с обзиром на трајање неиздржаног дијела раније изречене казне.

(3) Према осуђеном који у вријеме издржавања казне затвора, казне **ДОЖИВОТНОГ** затвора или казне малољетничког затвора учини кривично дјело за које закон прописује новчану казну или казну затвора до једне године, примијениће се дисциплинска мјера.

(4) Ако је осуђено лице издржало казну по ранијој пресуди, а прије него што је почело ново суђење за кривично дјело, неће се примјењивати одредбе члана 56. овог законика.

Урачунавање притвора и раније казне

Члан 59.

(1) Вријеме проведено у притвору, као и свако лишење слободе у вези са кривичним дјелом, урачунавају се у изречену казну затвора, казну **ДОЖИВОТНОГ** затвора и новчану казну.

(2) При сваком урачунавању изједначава се дан притвора, дан лишења слободе, дан малољетничког затвора, дан затвора, дан **ДОЖИВОТНОГ** затвора и износ од 50 КМ.

Услови за изрицање условне осуде

Члан 63.

(1) Условна осуда може се изрећи када је учиниоцу утврђена казна затвора до једне године и када суд на основу околности из става 3. овог члана оцијени да се од учиниоца основано може очекивати да убудуће неће вршити кривична дјела и без изрицања казне којом му се пријети.

(2) Условна осуда се не може изрећи за кривична дјела за која је прописана казна затвора у трајању од десет година или тежа казна.

(3) При одлучивању да ли ће изрећи условну осуду, суд ће, водећи рачуна о сврси условне осуде, узети у обзир личност учиниоца, његов ранији живот, посебно да ли је раније осуђиван, његово понашање послије извршеног кривичног дјела, а нарочито његов однос према жртви и настојање да оштећеном поправи штету, степен кривичне одговорности и друге околности под којима је кривично дјело извршено.

Опозивање условне осуде због неиспуњења одређених обавеза Члан 66.

Ако је условном осудом осуђеном одређено испуњење неке обавезе из члана 62. став 2. овог законика, а он не испуни ту обавезу у року одређеном у пресуди, суд може, у оквиру времена провјеравања, продужити рок за испуњење обавезе или може опозвати условну осуду и изрећи казну која је утврђена у условној осуди. Ако утврди да осуђени из оправданих разлога не може да испуни постављену обавезу, суд ће га ослободити од испуњења те обавезе или је замијенити другом одговарајућом обавезом прописаном законом, **осим када је у питању мјера одузимања имовинске користи (члан 83).**

Рад у јавном интересу Члан 70.

(1) Суд изречену казну затвора у трајању до једне године може на захтјев осуђеног замијенити радом у јавном интересу.

(2) При оцјени да ли изречену казну треба замијенити радом у јавном интересу, суд ће узети у обзир све околности од којих зависи врста и висина казне, да извршење казне затвора не би било неопходно за остварење сврхе кажњавања, а истовремено условна осуда не би била довољна за постизање опште сврхе кривичних санкција.

(3) Рад у јавном интересу не може бити краћи од 60 часова, нити дужи од 360 часова и одређује се за вријеме које не може бити краће од мјесец дана, нити дуже од шест мјесеци.

(4) Рад у јавном интересу не може бити дужи од 60 часова у току једног мјесеца.

(5) Рад у јавном интересу је сваки друштвено користан рад којим се не вријеђа људско достојанство и који се не врши у циљу стицања добити.

(6) Ако осуђени у **постављеном року** не изврши или само дјелимично изврши рад у јавном интересу, суд ће донијети одлуку о извршењу казне затвора тако што ће сваких започетих **30** часова рада у јавном интересу замијенити казном затвора у трајању од једног мјесеца.

(7) Министар доноси правилник којим се прописује начин извршења рада у јавном интересу.

Врсте мјера безбједности
Члан 72.

Учиниоцима кривичних дјела могу се изрећи ове мјере безбједности:

- 1) обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи,
- 2) обавезно психијатријско лијечење на слободи,
- 3) обавезно лијечење од зависности,
- 4) забрана вршења позива, дјелатности или дужности,
- 5) забрана присуствовања одређеним спортским приредбама,
- 6) забрана приближавања и комуникације са одређеним лицем,
- 7) обавезан психосоцијални третман,
- 8) удаљење из заједничког домаћинства,
- 9) одузимање предмета,
- 10) забрана управљања моторним возилом.**

Обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи
Члан 74.

(1) Учиниоцу који је кривично дјело учинио у стању неурачунљивости или битно смањене урачунљивости, суд ће изрећи обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи, ако на основу тежине извршеног кривичног дјела и степена душевне поремећености учиниоца утврди да постоји опасност да би могао извршити исто или теже кривично дјело и да је, ради отклањања ове опасности, потребно његово лијечење и чување у таквој установи.

(2) Мјеру безбједности из става 1. овог члана суд ће обуставити кад утврди да је престала потреба за лијечењем и чувањем учиниоца у здравственој установи. Суд сваке године поново одлучује да ли је лијечење и чување у здравственој установи и даље потребно.

(3) Учиниоцу који је кривично дјело извршио у стању битно смањене урачунљивости и који је осуђен на казну затвора, вријеме проведено у здравственој установи урачунава се у вријеме трајања изречене казне. Ако је то вријеме краће од трајања изречене казне, суд може одредити да се осуђени упути на издржавање остатка казне затвора или да се пусти на условни отпуст. При одлучивању о пуштању на условни отпуст суд ће нарочито узети у обзир успех лијечења осуђеног, његово здравствено стање, вријеме проведено у здравственој установи и остаток казне затвора коју осуђени није издржао.

(4) Мјера безбједности из става 1. овог члана, **изречена уз казну затвора** може трајати дуже од казне затвора.

Обавезно психијатријско лијечење на слободи
Члан 75.

(1) Учиниоцу који је кривично дјело учинио у стању неурачунљивости суд ће изрећи обавезно психијатријско лијечење на слободи, ако утврди да би учинилац могао извршити исто или теже кривично дјело, а за отклањање ове опасности је довољно његово лијечење на слободи.

(2) Мјера безбједности из става 1. овог члана може се изрећи и неурачунљивом учиниоцу према којем је одређено обавезно психијатријско лијечење и чување у

здравственој установи кад суд, на основу резултата лијечења, утврди да више није потребно његово лијечење и чување у здравственој установи, него само његово лијечење на слободи.

(3) Под условима из става 1. овог члана суд може изрећи обавезно психијатријско лијечење на слободи и учиниоцу који је кривично дјело извршио у стању битно смањене урачунљивости или који је на основу члана 74. став 3. овог законика пуштен на условни отпуст.

(4) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења на слободи не може трајати дуже од три године. Суд сваке године поново одлучује да ли је лијечење на слободи и даље потребно.

(5) Ако се у случају из ст. 1, 2. и 3. овог члана учинилац не подвргне лијечењу на слободи или лијечење самовољно напусти, или и поред лијечења постане толико опасан за околину да је потребно његово лијечење у здравственој установи, суд може изрећи мјеру обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи.

Забрана управљања моторним возилом

Члан 82а.

(1) Мјеру безбједности забрана управљања моторним возилом одређене врсте или категорије суд може изрећи учиниоцу кривичног дјела против безбједности јавног саобраћаја када постоји опасност да ће управљајући моторним возилом поново учинити такво кривично дјело.

(2) Мјера из става 1. овог члана обухвата одузимање возачке дозволе или забрану издавања возачке дозволе у периоду трајања ове мјере.

(3) Суд одређује трајање мјере из става 1. овог члана, која не може бити краћа од три мјесеца ни дужа од пет година, рачунајући од дана правоснажности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора, односно у здравственој установи за чување и лијечење не урачунава у вријеме трајања ове мјере.

(4) Ако је мјера из става 1. овог члана изречена лицу које има страну возачку дозволу за управљање моторним возилом, ова мјера обухвата забрану њеног кориштења на територији Републике Српске за вријеме од три мјесеца до пет година.

(5) Према учиниоцу кривичног дјела којем је изречена мјера безбједности забрана управљања моторним возилом уз условну осуду или казну која је замијењена радом у јавном интересу који не поступи по тој забрани, примијениће се одредбе члана 66. и члана 70. став 6. овог законика.

Рехабилитација

Члан 89.

(1) Рехабилитацијом се брише осуда и престају све њене правне посљедице, а осуђени се сматра неосуђиваним.

(2) Рехабилитација настаје или на основу самог закона (законска рехабилитација) или на основу судске одлуке по молби осуђеног (судска рехабилитација).

(3) Рехабилитацијом се не дира у права трећих лица која се заснивају на осуди.

(4) Послије издржане, опроштене или застарјеле казне затвора или малољетничког затвора, осуђена лица и прије рехабилитације уживају сва права

утврђена уставом, законима или другим прописима, осим оних која су им ограничена усљед изречене мјере безбједности или усљед наступања правне посљедице осуде. Ово врјије и за осуђене на условном отпусту.

(5) Осуда на казну **доживотног** затвора и осуда за кривично дјело учињено на штету полног интегритета дјетета не бришу се из казнене евиденције.

Законска рехабилитација Члан 90.

(1) Законска рехабилитација може се примијенити само код лица која раније нису осуђивана или се по закону сматрају неосуђиваним.

(2) Законском рехабилитацијом:

1) осуда којом је изречено ослобођење од казне брише се из казнене евиденције послјије истека једне године од правноснажности судске одлуке под условом да осуђени за то врјије не учини ново кривично дјело,

2) условна осуда брише се из казнене евиденције послјије истека једне године од кад је протекло врјије провјеравања под условом да осуђени за то врјије не учини ново кривично дјело,

3) осуда на новчану казну или казну затвора до једне године бришу се из казнене евиденције кад протекну три године од дана извршене, издржане, опроштене или застарјеле казне – под условом да осуђени за то врјије не учини ново кривично дјело,

4) осуде на казну затвора преко једне до три године бришу се из казнене евиденције кад протекне пет година од дана извршене, издржане, опроштене или застарјеле казне – под условом да осуђени за то врјије не учини ново кривично дјело,

5) осуде на казну затвора **преко** три до пет година бришу се из казнене евиденције кад протекне десет година од дана извршене, издржане, опроштене или застарјеле казне – под условом да осуђени за то врјије не учини ново кривично дјело,

6) осуда на казну затвора преко пет до десет година брише се из казнене евиденције кад протекне петнаест година од дана издржане, опроштене или застарјеле казне – под условом да осуђени за то врјије не изврши ново кривично дјело.

(3) Законска рехабилитација не настаје ако споредна казна није извршена, ако траје кривични поступак за ново кривично дјело, ако одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом није у потпуности извршено или ако још трају изречене мјере безбједности.

(4) Осуда ће се сматрати брисаном у моменту када су испуњени услови прописани овим чланом за брисање осуде из казнене евиденције.

Застарјелост кривичног гоњења Члан 95.

(1) Кривично гоњење се не може предузети кад протекне:

1) тридесет година од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна **доживотног** затвора,

2) двадесет година од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора преко петнаест година,

3) петнаест година од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора преко десет година,

4) десет година од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора преко пет година,

5) пет година од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора преко три године,

6) три године од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора преко једне године,

7) двије године од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора до једне године или новчана казна.

(2) Ако је за кривично дјело прописано више казни, рок застарјелости се одређује према најтежој прописаној казни.

Застарјелост извршења казне

Члан 97.

Изречена казна не може се извршити кад протекне:

1) тридесет година ако је изречена казна **доживотног** затвора,

2) двадесет година ако је изречена казна затвора преко петнаест година,

3) петнаест година ако је изречена казна затвора преко десет година,

4) десет година ако је изречена казна затвора преко пет година,

5) пет година ако је изречена казна затвора преко три године,

6) три године ако је изречена казна затвора преко једне године,

7) двије године ако је изречена казна затвора до једне године или новчана казна.

Застарјелост извршења споредне казне и мјера безбједности

Члан 98.

(1) Застарјелост извршења новчане казне као споредне казне и казне одузимања возачке дозволе настаје када протекне година дана од дана првоснажности пресуде којом су те казне изречене.

(2) Застарјелост извршења мјера безбједности настаје кад протекне пет година од дана правноснажности одлуке којом су те мјере изречене.

Помиловање

Члан 101.

(1) Помиловањем се поименично одређеном лицу даје потпуно или дјелимично ослобођење од извршења казне, замјењује се изречена казна блажом казном или условном осудом, одређује се брисање осуде или се укида, односно одређује се краће трајање правне посљедице осуде или мјере безбједности.

(2) Лицу које је осуђено на казну доживотног затвора помиловање се не може дати прије него што је издржало двадесет пет година затвора.

Границе одговорности правног лица за кривично дјело

Члан 106.

(1) Уз услове наведене у одредбама члана 105. овог законика, правно лице је одговорно за кривично дјело и када учинилац за учињено кривично дјело није **кривично одговоран.**

(2) Одговорност правног лица не искључује кривичну одговорност физичких, односно одговорних лица за учињено кривично дјело.

(3) За кривична дјела учињена из нехата, правно лице може бити одговорно под условима из члана 105. тачка 4) овог законика и у том случају правно лице се може блаже казнити.

(4) Када у правном лицу, осим учиниоца, нема другог лица или органа који би могли усмјеравати или надзирати починиоца, правно лице одговара за учињено кривично дјело у границама одговорности учиниоца.

Одговорност при промјени статуса правног лица Члан 107.

(1) Правно лице у стечају може бити **одговорно** за кривично дјело без обзира на то да ли је кривично дјело учињено прије почетка стечајног поступка или у **току стечајног поступка**, али се правном лицу у стечају не изриче казна, већ се изриче мјера безбједности одузимања предмета или се одузима имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

(2) Када је до престанка правног лица дошло прије правноснажног окончања кривичног поступка, а у кривичном поступку је утврђена кривична одговорност тог правног лица, казне и остале кривичноправне санкције изричу се правном лицу које је правни слједник лица којем је утврђена кривична одговорност, ако су руководећи или надзорни органи прије престанка правног лица знали за учињено кривично дјело.

(3) Правном лицу које је правни слједник правног лица којем је утврђена кривична одговорност и чији су руководећи или надзорни органи знали за учињено кривично дјело изриче се мјера безбједности одузимања предмета или се одузима имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

(4) Ако је до престанка правног лица дошло по правноснажно окончаном кривичном поступку, изречена кривичноправна санкција се извршава по одредбама ст. 2. и 3. овог члана.

Одговорност правног лица за покушај Члан 108.

(1) Ако је учинилац планирано кривично дјело **започео**, али га није довршио, под условима наведеним у одредбама члана 105. овог законика одговорно је правно лице, ако је законом прописано кажњавање и за покушај тог кривичног дјела.

(2) Правно лице се кажњава за покушај казном прописаном за довршено кривично дјело, а може се и блаже казнити.

(3) Ако су руководећи или надзорни органи спријечили учиниоца да доврши започето кривично дјело, правно лице се може ослободити казне.

Саучесништво правних лица Члан 109.

(1) У случају да два или више правних лица саучествује у извршењу кривичног дјела, свако правно лице је одговорно према члану 105. овог законика.

(2) У случају саучесништва правних лица из става 1. овог члана, свако **правно лице одговара у границама своје одговорности независно од одговорности других правних лица.**

Општи разлози за ублажавање казне правном лицу или ослобађање од казне
Члан 110.

(1) Правно лице чији руководећи или надзорни орган добровољно пријави учиниоца након што је кривично дјело учињено, може се блаже казнити.

(2) Правно лице чији руководећи или надзорни орган **након учињеног кривичног дјела одлучи** да се врати противправно остварена имовинска корист или отклоне проузроковане штетне последице или саопште подаци о основаности одговорности других правних лица, може се ослободити казне.

Мјере безбједности за правна лица
Члан 116.

Поред мјере безбједности одузимања предмета, правном лицу се могу изрећи и сљедеће мјере безбједности:

- 1) **објављивање пресуде,**
- 2) **забрана обављања одређене привредне дјелатности.**

Убиство
Члан 124.

(1) Ко другог лиши живота, казниће се казном затвора **од пет до двадесет година година.**

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана учињено под посебно олакшавајућим околностима, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

Тешко убиство
Члан 125.

(1) Казном затвора најмање десет година или казном **доживотног** затвора казниће се:

- 1) ко другог лиши живота на свиреп или подмукао начин,
- 2) ко другог лиши живота из користољубља, ради извршења или прикривања другог кривичног дјела, из безобзирне освете, мржње или из других нарочито ниских побуда,
- 3) ко лиши живота члана своје породице којег је претходно злостављао,
- 4) ко другог лиши живота при безобзирном насилничком понашању,
- 5) ко другог лиши живота и при том умишљајно доведе у опасност живот још неког лица,
- 6) ко умишљајно лиши живота два или више лица, а не ради се о убиству на мах, убиству дјетета при порођају или убиству учињеном под посебно олакшавајућим околностима (члан 124. став 2),
- 7) ко лиши живота дијете или женско лице за које зна да је трудна,
- 8) ко лиши живота судију или јавног тужиоца у вези са вршењем њихове судијске или тужилачке дужности, или ко лиши живота службено или војно лице при вршењу послова безбједности или дужности чувања јавног реда, хватања учиниоца кривичног дјела или чувања лица лишеног слободе,
- 9) ко другог лиши живота при извршењу кривичног дјела разбојништва или разбојничке крађе.

(2) Казна из става 1. овог члана примијениће се и кад је лишење живота извршено организовано или по наруџби.

Навођење на самоубиство и помагање у самоубиству Члан 129.

(1) Ко наведе другог на самоубиство или му помогне у самоубиству, па ово буде извршено или покушано, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко сурово или нечовјечно поступа са лицем које се према њему налази у односу какве подређености или зависности, па оно усљед таквог поступања изврши самоубиство које се може приписати нехату учиниоца.

(3) Ко дјело из става 1. овог члана изврши према лицу чија је способност да схвати значај свог дјела или да управља својим поступцима била битно смањена, казниће се казном затвора од двије до десет година.

(4) Ко дјело из става 1. овог члана изврши према дјетету или према лицу које није могло схватити значај свог дјела или управљати својим поступцима, казниће се казном затвора **од пет до двадесет година**.

(5) Ко другоме помогне у самоубиству које је извршено, при чему су постојале посебно олакшавајуће околности, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(6) Ако је усљед дјела из ст. 1. до 5. овог члана самоубиство само покушано, суд учиниоца може блаже казнити.

Прогањање Члан 144.

(1) Ко упорно и кроз дуже вријеме прати или уходи друго лице или с њим директно или преко трећег лица настоји успоставити или успоставља нежељени контакт или на други начин код тог лица изазива промјене животних навика, тјескобу или страх за властиту сигурност или сигурности **њему** блиских лица, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(2) Ако је дјело из става 1. овога члана извршено у односу на садашњег или бившег брачног или ванбрачног партнера, лица са којим је извршилац био у интимној вези или према дјетету, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до три године.

Трговина људима Члан 145.

(1) Ко силом, пријетњом или другим облицима принуде, отмицом, преваром или обманом, злоупотребом овлаштења или утицаја, односа повјерења, зависности или беспомоћности, тешких прилика другог лица, давањем или примањем новца или друге користи како би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем, врбује, превезе, пребаци, преда, прода, купи, посредује у продаји, сакрије, прими или држи друго лице, а у циљу искориштавања или експлоатације његовог рада, вршења кривичног дјела, проституције, кориштења у порнографске сврхе, успостављања

ропског или неког сличног односа, присилног брака, присилне стерилизације, ради одузимања органа или дијелова тијела, ради кориштења у оружаним снагама или других облика искориштавања, казниће се казном затвора **од три до двадесет година**.

(2) Ко одузме, задржава, фалсификује или уништи личне идентификационе исправе ради вршења дјела из става 1. овог члана, казниће се казном затвора од двије до дванаест година.

(3) Ако је дјело из ст. 1. и 2. овог члана извршено у саставу организоване криминалне групе, учинилац ће се казнити казном затвора **од пет до двадесет година**.

(4) Ко користи или омогући другом кориштење сексуалних услуга или других видова експлоатације, а био је свјестан да је ријеч о жртви трговине људима, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(5) Ако дјело из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана изврши службено лице у вршењу службе, казниће се казном затвора најмање осам година.

(6) Ако је усљед дјела из ст. 1. и 3. овог члана наступила тешка тјелесна повреда, тешко нарушавање здравља или смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити казном затвора најмање десет година.

(7) Пристанак жртве на било који облик искориштавања из става 1. овог члана не утиче на постојање кривичног дјела трговине људима.

(8) Предмети, превозна средства и објекти кориштени за извршење дјела из овог члана одузеће се.

(9) Против жртве трговине људима коју је учинилац кривичног дјела принудио да учествује у извршењу другог кривичног дјела, неће се водити кривични поступак ако је такво поступање било непосредна посљедица њеног статуса жртве трговине људима.

Трговина дјецом Члан 146.

(1) Ко врбује, превезе, пребаци, преда, прода, купи, посредује у продаји, сакрива, држи или прихвати дијете ради искориштавања или експлоатације његовог рада, вршења кривичног дјела, проституције или других облика сексуалног искориштавања, порнографије, успостављања ропског или неког сличног односа, присилног брака, присилне стерилизације, незаконитог усвојења или њему сличног односа, ради одузимања органа или дијелова тијела, ради кориштења у оружаним снагама или других облика искориштавања, казниће се казном затвора **од пет до двадесет година**.

(2) Ко дјело из става 1. овог члана изврши примјеном силе, озбиљне пријетње или другим облицима принуде, довођењем у заблуду, отмицом, уцјеном, злоупотребом свог положаја, односа повјерења, зависности или беспомоћности, тешких прилика другог, давањем новца или друге користи како би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем, казниће се казном затвора најмање осам година.

(3) Ко користи или омогући другом кориштење сексуалних услуга или других видова експлоатације дјетета, а био је свјестан да је ријеч о жртви трговине људима, казниће се казном затвора **од пет до двадесет година**.

(4) Ко одузме, задржава, фалсификује или уништи личне идентификационе исправе ради вршења дјела из ст. 1. и 2. овог члана, казниће се казном затвора од три до петнаест година.

(5) Ако је дјело из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана извршено у саставу организоване криминалне групе, учинилац ће се казнити казном затвора најмање десет година.

(6) Ако дјело из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана изврши службено лице у вршењу службе, казниће се казном затвора најмање десет година.

(7) Ако је услед дјела из **ст. 1, 2. и 3.** овог члана наступила тешка тјелесна повреда, тешко нарушавање здравља или смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити казном затвора најмање **дванаест** година.

(8) Пристанак малољетног лица на било који облик искориштавања из става 1. овог члана не утиче на постојање овог кривичног дјела.

(9) Предмети, превозна средства и објекти кориштени за извршење дјела из овог члана одузеће се.

(10) Против жртве трговине дјецом коју је учинилац кривичног дјела принудио да учествује у извршењу другог кривичног дјела, неће се водити кривични поступак ако је такво поступање било непосредна посљедица њеног статуса жртве трговине људима.

Противзаконито претресање

Члан 152.

(1) Ко неовлаштено претреса лице или његове ствари, казниће се **новчаном казном или** казном затвора до једне године.

(2) Ако дјело из става 1. овог члана учини службено лице злоупотребом службеног положаја или овлаштења, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Покушај кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана је кажњив.

Обљуба над немоћним лицем

Члан 167.

(1) Ко над другим лицем изврши обљубу или с њом изједначену полну радњу искористивши душевно обољење, недовољну душевну развијеност, другу душевну поремећеност, немоћ или какво друго стање тог лица услед којег оно није способно за отпор, казниће се казном затвора од двије до десет година.

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана извршено на нарочито свиреп или нарочито понижавајући начин, или од стране више лица, или из мржње, или је услед дјела наступила тешка тјелесна повреда, тешко нарушење здравља или трудноћа немоћног женског лица, учинилац ће се казнити казном затвора **од пет до двадесет година.**

(3) Ако је услед дјела из ст. 1. или 2. овог члана наступила смрт лица према којем је дјело извршено, учинилац ће се казнити казном затвора најмање десет година.

Обљуба са дјететом млађим од петнаест година

Члан 172.

(1) Ко изврши обљубу или с њом изједначену полну радњу са дјететом млађим од петнаест година, казниће се казном затвора од двије до десет година.

(2) Ако дјело из става 1. овог члана изврши сродник по крви у правој линији до било којег степена, а у побочној линији закључно са четвртим степеном, очух, маћеха, усвојилац, старалац, наставник, васпитач, љекар, вјерски службеник или друго лице којем је дијете повјерено ради учења, васпитања, чувања, старања или њега, учинилац ће се казнити казном затвора од пет до петнаест година.

(3) Ако је дјело из става 1. овог члана извршено употребом силе или пријетње, или искориштавањем душевне поремећености или немоћног стања дјетета, или на нарочито свиреп или понижавајући начин, или од стране више лица, или постоји велика несразмјера у зрелости и узрасту између учиниоца и жртве, или је услед дјела

наступила тешка тјелесна повреда, тешко нарушавање здравља или трудноћа лица према којем је дјело извршено, учинилац ће се казнити казном затвором најмање осам година.

(4) Ако је усљед дјела из ст. 1, 2. и 3. овог члана наступила смрт дјетета, учинилац ће се казнити казном затвора најмање десет година или казном **ДОЖИВОТНОГ** затвора.

(5) Учиниолац који је био у отклоњивој заблуди у односу на животну доб дјетета из става 1. овог члана, казниће се казном затвора од једне до пет година.

(6) Неће се казнити за дјело из става 1. овог члана учинилац ако између њега и дјетета не постоји значајнија разлика у њиховој душевној и тјелесној зрелости.

(7) Ако је под условима из ст. 1. или 2. овог члана извршена нека друга полна радња, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година, а ако је нека друга полна радња извршена под условима из става 3. овог члана, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

Полна злоупотреба дјетета старијег од петнаест година

Члан 173.

(1) Сродник по крви у правој линији до било којег степена, а у побочној линији закључно са четвртим степеном, очух, маћеха, усвојилац, старалац, наставник, васпитач, лекар, вјерски службеник или друго лице које изврши обљубу или са њом изједначену полну радњу са дјететом **које је навршило петнаест** година које му је повјерено ради учења, васпитања, чувања, старања или његе, казниће се казном затвора од двије до осам година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко изврши обљубу или с њом изједначену полну радњу са дјететом старијим од петнаест година, искористивши његову психичку незрелост или лакомисленост, или ако између њих постоји велика несразмјера у зрелости или узрасту.

(3) Ако је дјело из ст. 1. или 2. овог члана извршено злоупотребом положаја према дјетету које се према учиниоцу налази у односу какве подређености или зависности, или искориштавањем душевне поремећености или немоћног стања дјетета, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(4) Ако је под условима из ст. 1, 2. и 3. овог члана извршена нека друга полна радња, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Насиље у породици или породичној заједници

Члан 190.

(1) Ко примјеном насиља, пријетњом да ће напасти на живот или тијело, дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство, тјелесни интегритет или душевно здравље члана своје породице или породичне заједнице, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је при извршењу дјела из става 1. овог члана кориштено оружје, **опасно оруђе или друго средство** погодно да тијело тешко повриједи или здравље наруши, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је усљед дјела из ст. 1. и 2. овог члана наступила тешка тјелесна повреда или тешко нарушавање здравља или су дјела учињена према дјетету или у присуству дјетета, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(4) Ако је усљед дјела из ст. 1, 2. и 3. овог члана наступила смрт члана породице или породичне заједнице, учинилац ће се казнити казном затвора од три до петнаест година.

(5) Ко прекрши заштитне мјере или хитне мјере заштите од насиља у породици које му је суд одредио на основу закона, казниће се новчаном казном и казном затвора до три године.

(6) Чланом породице или породичне заједнице, у смислу овог кривичног дјела, сматрају се супружници или бивши супружници и њихова дјеца и дјеца сваког од њих, ванбрачни партнери или бивши ванбрачни партнери, њихова дјеца или дјеца сваког од њих, сродници по тазбини закључно до другог степена без обзира на чињеницу да је брачна заједница престала, родитељи садашњих и бивших брачних и ванбрачних партнера, сродници из потпуног усвојења у правој линији без ограничења, а у побочној закључно са четвртим степеном, као и сродници из непотпуног усвојења, лица која везује однос старатељства, лица која живе или су живјела у истом породичном домаћинству, без обзира на сродство, лица која имају заједничко дијете или је дијете зачето, иако никада нису живјела у истом породичном домаћинству, те лица која су међусобно била или су још у емотивној или интимној вези, независно од тога да ли учинилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом.

Крађа Члан 224.

(1) Ко одузме туђу покретну ствар у намјери да је противправно присвоји, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако вриједност одузете ствари не прелази износ од 300 КМ, а учинилац је имао намјеру да присвоји ствар такве вриједности, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Покушај дјела из става 1. овог члана је кажњив.

(4) Гоњење за дјело из става 2. овог члана предузима се по приједлогу.

Шумска крађа Члан 224а.

(1) Ко ради крађе у шуми обори стабла у количини већој од пет кубних метара, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана учињено у намјери продаје, или ако је количина обореног дрвета већа од двадесет кубних метара, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(3) Ако је дјело из ст. 1. или 2. овог члана учињено у заштитној шуми, националном парку или другој шуми с посебном намјеном, или је количина обореног дрвета већа од сто кубних метара, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до осам година и новчаном казном.

(4) Оборена стабла из ст. 1, 2. и 3. овог члана ће се одузети.

Крађа електричне енергије или природног гаса Члан 225.

(1) Ко супротно важећим прописима прикључи електроенергетске објекте на електроенергетску мрежу, троши електричну или топлотну енергију или природни гас без прописаних мјерних уређаја или мимо њих или на неки други начин неовлаштено

користи електричну или топлотну енергију или природни гас или онемогући овлаштено лице да региструје утрошену електричну или топлотну енергију или природни гас, казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године и новчаном казном.

(2) Ако је учинилац дјела из става 1. овог члана крајњи купац, казниће се казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(3) Крајњи купац који не пријави кривично дјело **из става 1.** овог члана, казниће се казном затвора до двије године и новчаном казном.

(4) Ако вриједност украдене електричне енергије, топлотне енергије или природног гаса прелази износ од 10.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година и новчаном казном, а ако прелази 50.000 КМ, казном затвора од двије до осам година и новчаном казном.

(5) Покушај дјела из става 1. овог члана је кажњив.

(6) Ако је извршилац кривичног дјела из ст. 1. или 2. овог члана правно лице, казниће се новчаном казном од 20.000 КМ до 200.000 КМ, а одговорно лице казном затвора до три године и новчаном казном.

Тешка крађа Члан 226.

(1) Учиниолац ће се казнити казном затвора од једне до осам година ако је крађа извршена:

1) обијањем или проваљивањем или другим савлађивањем већих препрека да се дође до ствари из затворених зграда, соба, касе, ормара, благајни или других затворених простора,

2) на нарочито опасан или нарочито дрзак начин,

3) од стране лица које је при себи имало какво оружје или опасно средство ради напада или одбране,

4) од стране више лица која су се удружила за вршење крађа,

5) искориштавањем стања проузрокованог пожаром, поплавом, земљотресом или сличном несрећом,

6) искориштавањем немоћи или другог тешког стања неког лица,

7) из мржње.

(2) Ако вриједност украдене ствари прелази износ од 10.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(3) Ако је украдена ствар од посебног историјског, научног или културног значаја, или вриједност украдене ствари прелази износ од 50.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од три до петнаест година.

(4) Ако су остварена обиљежја тешке крађе из става 1. т. 1), 2), 4) и 7) овог члана, али вриједност украдене ствари не прелази износ од 300 КМ, а учинилац је имао намјеру да **присвоји ствар такве вриједности**, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Разбојништво Члан 227.

(1) Ко употребом силе против неког лица или пријетњом да ће непосредно напасти на живот или тијело одузме туђу покретну ствар у намјери да **је присвоји**, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је при извршењу дјела из става 1. овог члана неком лицу умишљајно нанесена тешка тјелесна повреда или ако је учињено из мржње или је дјело учињено од

стране више лица или је употријебљено неко оружје или опасно средство, или ако вриједност одузетих ствари прелази износ од 50.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од пет до петнаест година.

Утаја
Члан 229.

(1) Ко за себе или другог противправно присвоју туђу покретну ствар која му је повјерена, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(2) Ако вриједност утајене ствари не прелази 300 КМ и учинилац је имао намјеру да присвоји ствар такве вриједности, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(3) Ако дјело из става 1. овог члана учини старалац, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Ако је утајена ствар од посебног историјског, научног или културног значаја или ако вриједност утајене ствари прелази износ од 10.000 КМ, учинилац ће се казнити затвором од шест мјесеци до пет година, а ако тај износ прелази 50.000 КМ, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(5) Ко туђу покретну ствар коју је нашао или до које је случајно дошао противправно присвоји у намјери да себи или другом прибави имовинску корист, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(6) Гоњење за дјела из ст. 1, 2. и 5. овог члана предузима се по приједлогу.

Организовање недозвољених игара на срећу
Члан 231.

(1) Ко у намјери да себи или другом прибави имовинску корист, организује, учествује или помаже при организовању игара на срећу за које није издата дозвола надлежног органа, казниће се казном затвора до три године и новчаном казном.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко у намјери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, организује, учествује или помаже при организовању игара у којима учесници у игри плаћају одређене новчане износе и очекују добит само ако се у игру укључе и слједећи учесници.

(3) Ако је услед дјела из ст. 1. и 2. овог члана остварена знатна имовинска корист или је нанесена знатна имовинска штета, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година и новчаном казном.

(4) Предмети и средства која су употријебљена или су била намијењена за извршење овог дјела одузеће се.

(5) Ко се бави вршењем дјела из овог члана, казниће се казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

Изнуда
Члан 232.

(1) Ко у намјери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, силом или пријетњом принуди другог да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине, казниће се казном затвора од једне до пет година.

(2) Ако је дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(3) Ако је дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 50.000 КМ или је при извршењу дјела неком лицу нанесена тешка тјелесна повреда или је упућена пријетња непосредним нападом на живот или тијело већег броја лица или је при извршењу дјела употријебљено оружје или неко опасно средство или је дјело извршено у саставу групе, учинилац ће казниће казном затвора од три до петнаест година.

(4) Ако је дјело из ст. 1, 2. и 3. овог члана извршено од стране организоване криминалне групе, учинилац ће се казнити казном затвора **од пет до двадесет година**.

(5) Ако је кривичним дјелом изнуде проузрокована смрт неког лица, учинилац ће се казнити казном затвора најмање осам година.

(6) Ко се за награду бави вршењем дјела из овог члана, казниће се казном затвора **од три до двадесет година**.

Злоупотреба повјерења

Члан 234.

(1) Ко заступајући имовинске интересе неког лица или старајући се о његовој имовини не испуни своју дужност или злоупотреби дата му овлаштења у намјери да тиме прибави себи или другом имовинску корист или да оштети лице чије имовинске интересе заступа или о чијој се имовини стара, казниће се казном затвора до три године или новчаном казном.

(2) Ако је овим дјелом прибављена имовинска корист или проузрокована штета у износу који прелази 10.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од **двије** до пет година, а ако тај износ прелази 50.000 КМ, казниће се казном затвора од **двије** до осам година.

(3) Ако дјела из ст. 1. и 2. овог члана учини старалац или адвокат, казниће се за дјело из става 1. овог члана казном затвора од шест мјесеци до пет година, за дјело из става 2. овог члана када је износ преко 20.000 КМ казном затвора од једне до осам година, а када је износ преко 50.000 КМ, казном затвора од двије до десет година.

Оштећење и одузимање туђе ствари

Члан 240.

(1) Ко уништи, оштети или учини неупотребљивом туђу ствар или је противправно одузме ради привремене употребе, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.

(2) Ко одузме туђе моторно возило које је неовлаштено употријебио за вожњу или је на возилу причињена већа штета, казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

(3) Ако је дјело из ст. 1. и 2. овог члана извршено из мржње или обијести или је тиме проузрокована знатна штета, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година.

(4) Гоњење за дјело из ст. 1. и 2. овог члана предузима се по приједлогу.

Паљевина

Члан 243.

(1) Ко запали туђу кућу или другу зграду намијењену за боравак или економско кориштење, или пословну зграду или зграду која је у јавној употреби, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана извршено нехатно, учинилац ће се казнити казном затвора до шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је дјелом из ст. 1. и 2. овог члана проузрокована штета великих размјера, учинилац ће се за дјело из става 1. овог члана казнити казном затвора од двије до дванаест година, а за дјело из става 2. овог члана, казном затвора од једне до осам година.

Незаконито поступање овлаштеног ревизора

Члан 258.

(1) Овлаштени ревизор који је потписао мишљење о ревизији финансијских извјештаја, на начин да је исто у супротности за међународним стандардима за финансијско извјештавање, међународним стандардима ревизије и другим прописима из ове области, са намјером да одређено лице на било који начин претрпи штету или оствари имовинску корист, казниће се новчаном казном или казном затвора до пет година.

(2) Ако је дјело учињено према више лица, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(3) Ако је **дјелом** из ст. 1. и 2. овог члана учинилац прибавио себи или другом већу имовинску корист или другоме проузроковао већу имовинску штету, или је оштећен већи број лица, учинилац ће се казниће казном затвора од једне до десет година.

(4) Суд ће учиниоцу изрећи забрану вршења позива, дјелатности или дужности под условима прописаним чланом 77. овог законика.

Утаја пореза и доприноса

Члан 264.

(1) Ко у намјери да он или неко друго лице потпуно или дјелимично избјегне плаћање пореза прописаних актима којима се уређује област пореза Републике Српске, или доприноса здравственог или пензијског осигурања, даје нетачне или непотпуне податке о доходу, предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање износа пореске обавезе или доприноса здравственог или пензијског осигурања или ко у случају обавезне пријаве не пријави приход, предмет или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање пореске обавезе или доприноса здравственог или пензијског осигурања, па због тога дође до смањења или неутврђивања пореске обавезе или доприноса здравственог или пензијског осигурања у износу који прелази 10.000 КМ, казниће се казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(2) Казном из става 1. овога члана казниће се и ко пореску олакшицу у износу већем од 10.000 КМ користи супротно условима под којима је пореске олакшице добио.

(3) Ко изврши кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана, а износ обавезе чије се плаћање избјегава прелази 50.000 КМ, казниће се казном затвора од двије до десет година и новчаном казном, а ако тај износ прелази 200.000 КМ, казниће се казном затвора **од три до двадесет година** и новчаном казном.

Неуплаћивање пореза по одбитку

Члан 265.

(1) Одговорно лице у правном лицу, као и предузетник који у намјери да избјегне плаћање пореза по одбитку, доприноса за обавезно социјално осигурање по одбитку или других прописаних дажбина, не уплати износ који је обрачунат на име пореза по одбитку, односно доприноса за обавезно социјално осигурање по одбитку, на прописани уплатни рачун јавних прихода или не уплати друге прописане дажбине, казниће се каном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(2) Ако износ обрачунаог, а неуплаћеног пореза, односно доприноса из става 1. овог члана прелази 50.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година и новчаном казном.

(3) Ако износ обрачунаог, а неуплаћеног пореза, односно доприноса из става 1. овог члана прелази 200.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора **од три до двадесет година** и новчаном казном.

Злоупотреба у поступку приватизације

Члан 268.

(1) Ко у поступку приватизације у намјери да себи или другом лицу прибави корист, другоме нанесе неку штету или теже повриједи права другога, смањи купопродајну цијену или омогући куповину знатно испод цијене правног лица у приватизацији, дајући нетачне податке или скривајући податке о имовини, приходима, теретима, расходима и другим правима или чињеницама од утицаја на утврђивање стварне цијене, казниће се казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко свјесно учествује у доношењу одлука којима се смањује вриједност капитала привредног субјекта како би се погодновало купцима у поступку приватизације.

(3) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета у износу који прелази 100.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до дванаест година и новчаном казном.

(4) Ако је кривичним дјелом из става 1. овога члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета у износу који прелази 300.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора **од три до двадесет година** и новчаном казном.

(5) Службено или одговорно лице које, знајући за радње из става 1. овог члана, искориштавањем свог службеног положаја или овлаштења, прекорачењем граница свог службеног овлаштења или пропуштањем своје службене дужности, учини или пропусти учинити службену радњу у поступку приватизације, казниће се казном затвора од једне до десет година и новчаном казном.

Превара у привредном пословању

Члан 272а.

(1) Ко у привредном пословању у намјери прибављања противправне имовинске користи правном лицу које заступа или неком другом правном лицу, лажним приказивањем или прикривањем чињеница, доведе некога у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини, казниће се казном затвора од једне до пет година и новчаном казном.

(2) Ако је дјелом из става 1. овог члана прибављена велика имовинска корист или проузрокована знатна штета, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година и новчаном казном.

(3) Ако је дјело из става 1. учињено само у намјери да се другом нанесе штета, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Превара у осигурању Члан 273.

(1) Ко у намјери да од осигуравајућег друштва наплати осигурану суму, оштети или сакрије ствар која је осигурана од наведених ризика, па затим пријави штету, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко у намјери да од осигуравајућег друштва наплати осигурану суму за случај тјелесног оштећења, тјелесне повреде или нарушења здравља, проузрокује себи такво оштећење, повреду или нарушење здравља.

(3) Ако је дјелима из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година, а ако тај износ прелази 50.000 КМ, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Покушај дјела из ст. 1. и 2. овог члана је кажњив.

Недозвољено бављење банкарском, микрокредитном или штеднокредитном дјелатношћу Члан 275.

(1) Ко се без одобрења или супротно условима под којима је оно дато бави банкарском дјелатношћу, микрокредитном дјелатношћу или штеднокредитном дјелатношћу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година и новчаном казном.

(2) Ако је дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази износ од 10.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година и новчаном казном, ако тај износ прелази 50.000 КМ, казниће се казном затвора од двије до десет година и новчаном казном, а ако тај износ прелази 200.000 КМ, казниће се казном затвора **од пет до двадесет година** и новчаном казном.

Убиство представника највиших органа Републике Српске Члан 281.

Ко у намјери угрожавања уставног уређења или безбједности Републике Српске лиши живота председника или потпредседника Републике Српске, председника Народне скупштине Републике Српске, председника Владе Републике Српске, председника Уставног суда Републике Српске, председника Врховног суда Републике Српске или главног републичког тужиоца, казниће се казном затвора најмање десет година или казном **доживотног** затвора.

Подривање одбрамбене моћи Републике Српске Члан 288.

(1) Ко у намјери умањења одбрамбене моћи Републике Српске уништи, учини неупотребљивим или омогући да пријеђу у руке непријатеља одбрамбена постројења,

објекти, положаји, наоружање или друга борбена или одбрамбена средства или преда трупе непријатељу или ко у истом циљу омета или доведе у опасност борбене или одбрамбене мјере, казниће се казном затвора **од три до двадесет година**.

(2) Ко планира, са другим договара, набавља средства или на неки други начин припрема извршење кривичног дјела из става 1. овог члана, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Шпијунажа Члан 291.

(1) Ко тајне економске или службене податке или документе саопшти, преда или учини доступним страном држави, страном организацији или лицу које им служи, казниће се казном затвора од двије до дванаест година.

(2) Ко за страну државу или организацију ствара обавјештајну службу у Републици Српској или њом руководи, казниће се казном затвора од пет до петнаест година.

(3) Ко ступи у страну обавјештајну службу, прикупља за њу податке или на други начин помаже њен рад, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Ко прибавља тајне податке или документе у намјери да их саопшти или преда страном држави, страном организацији или лицу које им служи, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(5) Ако су усљед дјела из ст. 1. и 2. овог члана наступиле тешке посљедице за безбједност, економску или војну моћ земље, казниће се казном затвора **од пет до двадесет година**.

Одавање тајне Републике Српске Члан 292.

(1) Ко неовлаштено непозваном лицу саопшти, преда или учини доступним податке или документе који су му повјерени или до којих је на други начин дошао, а који представљају тајну Републике Српске, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана извршено за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности или оружаног сукоба, или је довело до угрожавања безбједности или економске моћи земље, учинилац ће се казнити казном затвора **од пет до двадесет година**.

(3) Ако је дјело из става 1. овог члана учињено нехатно, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако је дјело из става 2. овог члана учињено нехатно, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

Кажњавање за најтеже облике кривичних дјела против уставног уређења Републике Српске Члан 298.

(1) За кривично дјело из чл. 278. до 294. овог законика које је имало за посљедицу смрт једног или више лица, тешко насиље или велика разарања, учинилац ће се казнити казном затвора најмање десет година.

(2) Ако је при извршењу дјела из става 1. овог члана учинилац умишљајно лишио живота једно или више лица, казниће се казном затвора најмање десет година или казном **ДОЖИВотног** затвора.

Тероризам Члан 299.

(1) Ко у циљу озбиљног застрашивања грађана или присиљавања органа власти Републике Српске да нешто изврше или не изврше, или у циљу озбиљног нарушавања или уништавања основних уставних, политичких, економских или друштвених структура Републике Српске, изврши једно од сљедећих дјела које може нанијети озбиљну штету Републици Српској:

1) напад на живот лица који може проузроковати његову смрт,
2) напад на тјелесни интегритет неког лица,
3) противправно затварање лица, држање затвореног лица или на други начин одузимање или ограничавање слободе кретања другом лицу с циљем да се он или неко други присили да нешто учини, не учини или трпи, или узимање талаца,

4) наношење велике штете објектима Републике Српске или јавним објектима, саобраћајном систему, објектима инфраструктуре укључујући информатички систем, фиксној платформи која се налази у континенталном појасу, на јавном мјесту или у приватној имовини, и вјероватно је да ће та штета угрозити људски живот или довести до знатне материјалне штете,

5) отмицу ваздухоплова, брода или другог средства јавног саобраћаја или превоза робе,

6) производња, посједовање, стицање, превоз, снабдијевање, кориштење или оспособљавање за кориштење оружја, експлозива, нуклеарног, биолошког или хемијског оружја или радиоактивних материјала, те истраживање и развој биолошког, хемијског или радиоактивних материјала, као и посједовање или кориштење уређаја за активирање или емитовање радиоактивног или јонизирајућег зрачења, кориштење или оштећење нуклеарног објекта тако да би могло доћи до испуштања или опасности од испуштања радиоактивног материјала, или употребом силе или пријетње, или захтијевање радиоактивног материјала, уређаја за активирање, распршивање или емитовање радиоактивног материјала или нуклеарног објекта,

7) испуштање опасних материја или изазивање пожара, експлозија или поплава с циљем угрожавања људских живота,

8) ометање или заустављање снабдијевања водом, електричном енергијом или другим природним ресурсом с циљем угрожавања људских живота, казниће се казном затвора најмање **осам** година.

(2) Ко пријети извршењем или припрема неко дјело из става 1. овог члана, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(3) Ако су дјела из става 1. овог члана имала за посљедицу велика разарања или смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити казном затвора најмање десет година или казном **ДОЖИВотног** затвора.

(4) Ако је при извршењу кривичног дјела из става 1. овог члана учинилац неко лице с умишљајем лишио живота, казниће се казном затвора најмање петнаест година или казном **ДОЖИВотног** затвора.

(5) Објекти и друге непокретности које су кориштене за терористичке активности, као и предмети или средства који су намијењени или су кориштени за извршења дјела тероризма одузеће се.

Финансирање терористичких активности
Члан 300.

(1) Ко непосредно или посредно даје или на било који начин обезбјеђује или прикупља новац, имовину или нека друга средства у намјери да се користе или знајући да ће се користити или да ће бити употребљена у цијелости или дјелимично за вршење једног или више дјела наведених у Глави XXIII овог законика, као и кривичног дјела оштећење или уништење јавних уређаја (члан 397. ст. 1. и 2), оштећење брана и водопривредних објеката (члан 398. ст. 1. и 2) или неког другог дјела које може проузроковати смрт или тежу тјелесну повреду цивилног лица или лица које активно не учествује у непријатељствима у оружаном сукобу, ако је такво дјело управљено на застрашивање грађана или присиљавање органа власти у Републици Српској да изврши или не изврши неку радњу, казниће се казном затвора најмање осам година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко на било који начин непосредно или посредно даје, обезбјеђује или прикупља новац, имовину или нека друга средства у намјери омогућавања припремања дјела из става 1. овог члана или на било који начин обезбјеђује или прикупља новац, имовину или нека друга средства у намјери кориштења или знајући да ће бити у цијелости или дјелимично искориштена на било који начин од стране терориста или терористичке организације.

(3) Службено или одговорно лице у банци или другој финансијског институцији или лице које врши послове од јавног интереса које је овлаштено за предузимање мјера или радњи за спречавање финансирања тероризма, које свјесно пропусти да предузме законом прописане мјере и тиме омогући извршење дјела из овог члана, казниће се казном затвора **од пет до двадесет година**.

(4) Казном из става 3. овог члана казниће се и службено или одговорно лице које неовлаштено открије клијенту или непозваном лицу податке који се односе на поступак испитивања сумњивих трансакција или других мјера или радњи које се предузимају за спречавање финансирања тероризма.

(5) Ако су дјела из ст. 3. и 4. овог члана извршена из нехата, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(6) Ако је за дјело из овог члана одговорно правно лице, казниће се новчаном казном и мјером престанка правног лица.

(7) Новац, имовина и средства намијењена за припремање или извршење дјела из овог члана одузеће се.

Стварање терористичких група или организација
Члан 301.

(1) Ко успостави или организује групу или терористичку организацију или на било који други начин удружује више лица ради извршења дјела наведених у Глави XXIII овог законика, као и кривичног дјела оштећење или уништење јавних уређаја (члан 397. ст. 1. и 2), оштећење брана и водопривредних објеката (члан 398. ст. 1. и 2) или неког другог дјела које може проузроковати смрт или тежу тјелесну повреду цивилног лица или лица које активно не учествује у непријатељствима у оружаном сукобу, ако је такво дјело управљено на застрашивање грађана или присиљавање органа власти у Републици Српској да изврши или не изврши неку радњу, казниће се казном затвора **од пет до двадесет година**.

(2) Ко постане припадник групе или терористичке организација из става 1. овог члана или на неки други начин пружа помоћ или учествује у њиховим активностима, казниће се казном затвора **од три до двадесет година**.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се и онај ко подстиче, подржава или на било који други начин помаже стварање терористичке организације.

(4) Припадник групе или терористичке организација који откривањем групе или терористичке организације или на неки други начин спријечи извршење планираних дјела, казниће се казном затвора до три године, а може се и ослободити од казне.

(5) Припадник групе или терористичке организација из става 1. овог члана који открије групу или терористичку организацију прије него што је у њиховом саставу или за њих извршио неко друго кривично дјело, казниће се казном затвора до двије године, а може се и ослободити од казне.

(6) Објекти и друге непокретности које су кориштене за терористичке активности, као и предмети или средства који су намијењени за припремање извршења терористичких дјела одузимају се.

Јавно подстицање на терористичке активности Члан 302.

Ко јавно износи или проноси идеје којима се непосредно или посредно подстиче на вршење дјела наведених у Глави XXIII овог законика, као и других дјела која се предузимају у циљу застрашивања грађана или присиљавање органа власти у Републици Српској да нешто изврше или не изврше, казниће се казном затвора **од три до двадесет година**.

Врбовање и обучавање за вршење терористичких дјела Члан 303.

(1) Ко у намјери извршења дјела наведених у Глави XXIII овог законика, као и других дјела која се предузимају у циљу застрашивања грађана или присиљавање органа власти у Републици Српској да нешто изврше или не изврше, врбује друго лице да изврши, учествује или да пружи помоћ у извршењу тих дјела или да се придружи групи или удружењу која имају за циљ вршење ових дјела, казниће се казном затвора **од три до двадесет година**.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко са другим договори извршење дјела из става 1. овог члана или ко позива другог да се придружи групи или удружењу која имају за циљ вршење ових дјела.

(3) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко у намјери извршења дјела наведених у Глави XXIII овог законика, даје упутства о изради и кориштењу експлозива или експлозивних направа, ватреног или другог оружја или штетних или опасних материја или обучава другог за извршење или учествовање у извршењу тих дјела или даје средства или уступа просторе за обуку за њихово вршење.

(4) Објекти и друге непокретности, као и предмети или средства која су кориштена или су била намијењена за терористичку обуку, врбовање и вршење терористичких дјела одузимају се.

Формирање и обучавање група ради придруживања страним терористичким организацијама Члан 304.

(1) Ко врбује, позива, обучава, опрема, организује или на неки други начин мобилише појединце или групе лица са циљем придруживања страним паравојним или

параполицијским формацијама које се баве терористичким активностима, казниће се казном затвора **од три до двадесет година**.

(2) Ко прикупља финансијска или нека друга средства, сачињава планове или се договара с другима или врбује другога или предузме било коју другу радњу којом се стварају непосредни услови за извршење дјела из става 1. овог члана, казниће се казном затвора у трајању од двије до петнаест година.

(3) Ко јавно, путем средстава информисања или на било који други начин упути поруку јавности, у циљу подстицања другог на извршење дјела из става 1. овог члана, казниће се казном затвора једне до десет година.

(4) Ако је дјело из става 1. овог члана извршено од стране више лица која су се удружила за вршење овог дјела, учинилац ће се казнити казном затвора **од пет до двадесет година**.

(5) Извршилац дјела из става 1. овог члана који открије групу или водеће чланове групе прије него што је дјело откривено или је на тај начин спријечено извршење дјела, казниће се казном затвора од шест мјесеци до двије године, а може се и ослободити од казне.

(6) Објекти за обучавање, финансијска и сва друга средства која су кориштена или су била намијењена за вршење дјела из овог члана одузимају се.

(7) Казном из става 1. овог члана казниће се и лице које се придружи страним паравојним или параполицијским формацијама које се баве терористичким активностима.

Узимање талаца Члан 305.

(1) Ко другог затвори, држи затвореног или му на други начин одузме или ограничи слободу кретања или га држи или пријети да ће га убити, повриједити или даље држати као таоца, с циљем да примора Републику Српску да нешто учини или не учини као изричито или прећутни услов за ослобађање таоца, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је усљед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт отетог лица, учинилац ће се казнити казном затвора **од пет до двадесет година**.

(3) Ако је при извршењу кривичног дјела из става 1. овог члана учинилац отето лице с умишљајем лишио живота, казниће се казном затвора најмање десет година или казном **доживотног** затвора.

Проневјера Члан 316.

(1) Ко противправно присвоји новац, вриједносне папире или друге покретне ствари које су му повјерене **на раду**, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако вриједност проневерених ствари из става 1. овог члана не прелази износ од 300 КМ, а учинилац је имао намјеру да прибави малу вриједност, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Ако је дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година, а ако тај износ прелази 50.000 КМ, казниће се казном затвора од двије до десет година.

Давање мита
Члан 320.

(1) Ко службеном или одговорном лицу учини, понуди или обећа поклон или другу корист да у оквиру свог службеног овлаштења или у вези са својим службеним овлаштењем изврши службену радњу коју не би смјело извршити или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног лица, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко службеном или одговорном лицу учини, понуди или обећа поклон или другу корист да у оквиру свог службеног овлаштења изврши службену радњу коју би морало извршити или да не изврши службену радњу коју не би смјело извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног лица, казниће се казном затвора до три године.

(3) Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примјењују се и када је мито дато, понуђено или обећано страном службеном или одговорном лицу.

(4) Учинилац дјела из ст. 1. и 3. овог члана који је дјело пријавио прије него што је сазнао да је оно откривено, може се ослободити од казне.

**Обавезно изрицање мјере безбједности забране вршења позива,
дјелатности или дужности
Члан 330а.**

За кривична дјела из чл. 315, 319. и 321. овог законика, суд учиниоцу изриче мјеру безбједности забране вршење позива, дјелатности или дужности, под условима прописаним у члану 77. овог законика.

Непријављивање припремања кривичног дјела
Члан 331.

(1) Ко зна да се припрема извршење кривичног дјела за које се по закону може изрећи пет година затвора или тежа казна па у времену када је још било могуће спријечити његово извршење то не пријави, а дјело буде покушано или извршено, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ако није пријављено припремање кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна **доживотног** затвора, учинилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Нема кривичног дјела из става 1. овог члана ако дјело није пријавило лице коме је учинилац брачни друг, лице које са њим живи у трајној ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник, као и брачни друг неког од наведених лица, односно лице које са неким од њих живи у трајној ванбрачној заједници.

(4) За дјело из става 2. овог члана може се блаже казнити учинилац који је с лицем које припрема извршење кривичног дјела у неком од односа из става 3. овог члана.

Непријављивање кривичног дјела или учиниоца
Члан 332.

(1) Ко зна да је неко лице учинило кривично дјело за које се по закону може изрећи казна затвора од десет година или **доживотни** затвор или само зна да је такво дјело учињено па то не пријави прије него што су дјело, односно учинилац откривени, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Службено лице које свјесно пропусти да пријави кривично дјело за које је сазнало у вршењу своје дужности, ако се за то дјело по закону може изрећи казну затвора пет година или тежу казну, а дјело се гони по службеној дужности, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Нема кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана ако дјело није пријавило лице коме је учинилац брачни друг, лице које са њим живи у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат, сестра, усвојилац или усвојеник, као и брачни друг неког од наведених лица, односно лице које са неким од њих живи у трајној ванбрачној заједници, као и бранилац или вјерски исповједник учиниоца.

Помоћ учиниоцу последице извршеног кривичног дјела Члан 333.

(1) Ко крије учиниоца кривичног дјела које се гони по службеној дужности или му прикривањем оруђа, трагова или на други начин помаже да не буде откривен, или ко крије осуђено лице или предузима друге радње којима се иде за тим да се не изврши казна, изречена мјера безбједности, или да се не примјене васпитне заводске мјере, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко пружи помоћ учиниоцу кривичног дјела за које је прописана казна затвора преко пет година, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Ко пружи помоћ учиниоцу кривичног дјела за које је прописана казна **доживотног** затвора, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(4) Казна за дјело из става 1. овог члана не може бити тежа ни по врсти ни по висини од казне прописане за кривично дјело у погледу којег је пружена помоћ.

(5) Нема кривичног дјела из ст. 1, 2. и 3. овог члана ако је помоћ пружило лице коме је учинилац брачни друг, лице које са њим живи у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат, сестра, усвојилац или усвојеник, као и брачни друг неког од наведених лица, односно лице које са неким од њих живи у трајној ванбрачној заједници.

Изазивање нереда Члан 358.

(1) Ко учествује у групи већег броја лица који насиљем према другим лицима, објектима или стварима или озбиљном пријетњом да ће извршити насиље, угрожава јавни ред и мир, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана извршено према већем броју лица, из мржње, уз употребу оружја или опасног оруђа или је неком лицу нанесена тешка тјелесна повреда или је проузрокована знатна имовинска штета, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(3) Ако је дјелом из става 1. овог члана проузрокована штета великих размјера или је наступила смрт неког лица, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до дванаест година.

(4) Организатор или вођа групе која изврши дјело из ст. 1, 2. и 3. овог члана, казниће се казном затвора од три до петнаест година.

(5) Неће се казнити учесник дјела из ст. 1. и 2. овог члана који се на захтјев службеног лица удаљи из групе прије него је извршено насиље.

Насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу
Члан 363.

(1) Ко физички нападне или се физички обрачунава са учесницима спортске приредбе или јавног скупа, врши насиље или оштећује имовину веће вриједности приликом доласка или одласка са спортске приредбе или јавног скупа, унесе у спортски објекат или баца на спортски терен, међу гледаоце или учеснике јавног скупа предмете, пиротехничка средства или друге експлозивне, запаљиве или штетне супстанце које могу да изазову тјелесне повреде или угрозе здравље учесника спортске приредбе или јавног скупа, неовлаштено уђе у спортски терен или дио гледалишта намијењен противничким навијачима и изазове насиље, оштећује спортски објекат, његову опрему, уређаје и инсталације, својим понашањем или паролама на спортској приредби или јавном скупу изазива националну, расну, вјерску или другу мржњу или нетрпељивост засновану на неком дискриминаторном основу усљед чега дође до насиља или физичког обрачуна са учесницима, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана извршено од стране групе, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(3) Коловођа групе која изврши дјело из става 1. овог члана, казниће се казном затвора од три до дванаест година.

(4) Ако је извршењем дјела **из ст. 1. и 2.** овог члана дошло до нереди у које је неком лицу нанесена тешка тјелесна повреда или је оштећена имовина веће вриједности, учинилац ће се казнити казном затвора од двије до десет година.

(5) Службено или одговорно лице које при организовању спортске приредбе или јавног скупа не предузме мјере обезбјеђења како би се онемогућио или спријечио неред, те усљед тога буду угрожени живот или тијело већег броја људи или имовина веће вриједности, казниће се казном затвора до три године и новчаном казном.

(6) Извршиоцу дјела из ст. 1. до 4. овог члана која су извршена на спортској приредби изрећи ће се мјера безбједности забране присуствовања одређеним спортским приредбама.

(7) Ко прекрши мјеру безбједности из става 6. овог члана, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Удруживање ради вршења кривичних дјела
Члан 365.

(1) Ко организује или руководи групом која има за циљ вршење кривичних дјела за која је прописана казна затвора од три године или тежа казна, ако законом за такво организовање није прописана тежа казна, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко организује или руководи организованом криминалном групом која има за циљ вршење кривичних дјела утврђених овим закоником, ако законом за такво организовање није прописана тежа казна, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(3) Припадник групе из става 1. овог члана казниће се казном затвора до три године, а припадник организоване криминалне групе из става 2. овог члана казниће се казном затвора од једне до пет година.

(4) Ако се дјело из ст. 1. и 2. овог члана односи на групу или организовану криминалну групу која има за циљ вршење кривичних дјела за које се може изрећи казна затвора од двадесет година или казна **доживотног** затвора, организатор групе или организоване криминалне групе ће се казнити казном затвора **од пет до двадесет година**, а припадник групе или организоване криминалне групе казном затвора од једне до десет година.

(5) Организатор групе или организоване криминалне групе из ст. 1, 2. и 4. овог члана који правовремено пријави или открије групу или организоване криминалне групе, или који откривањем групе или организоване криминалне групе или на неки други начин спријечи извршење кривичног дјела ради чијег вршења је група или организована криминална група организована, казниће се казном затвора до три године, а може се и ослободити од казне.

(6) Припадник групе или организоване криминалне групе из ст. 3. и 4. овог члана који открије групу или организовану криминалну групу прије него што је у њиховом саставу или за њих учинио неко кривично дјело ради чијег извршења је група или организована криминална група организована, или који открије водеће чланове групе или организоване криминалне групе, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године, а може се и ослободити од казне.

Извршење кривичног дјела у саставу криминалног удружења Члан 366.

(1) Ко у саставу групе или организоване криминалне групе изврши кривично дјело утврђено овим закоником, ако за поједино кривично дјело није прописана тежа казна, казниће се казном затвора од једне до петнаест година.

(2) Ко у саставу групе или организоване криминалне групе изврши кривично дјело утврђено овим закоником за које је прописана казна затвора од три године или тежа казна, ако за поједино кривично дјело није прописана тежа казна, казниће се казном затвора **од три до двадесет година**.

(3) Ко организује или руководи групом или организованом криминалном групом која заједничким дјеловањем изврше кривично дјело прописано овим закоником, казниће се казном затвора најмање осам година или **доживотним** затвором.

(4) Припадник групе или организоване криминалне групе која заједничким дјеловањем изврше кривично дјело прописано овим закоником, ако за поједино кривично дјело није прописана тежа казна, казниће се казном затвора од једне до десет година.

(5) Припадник групе или организоване криминалне групе из ст. 1. до 4. овог члана, који правовремено пријави или открије групу или организовану криминалну групу или њихове водеће чланове казниће се казном затвора до двије године, а може и се ослободити казне.

Учествовање у групи која изврши кривично дјело Члан 367. брише се

Изазивање опште опасности Члан 394.

(1) Ко пожаром, поплавом, експлозијом, отровом или отровним гасом, јонизирајућим или радиоактивним зрачењем, моторном силом, електричном или другом енергијом, пуцањем из ватреног оружја или другом општеопасном радњом или

општеопасним средством изазове опасност за живот људи или за имовину већег обима, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и службено или одговорно лице које не постави прописане уређаје за заштиту од пожара, експлозије, поплаве, отрова, отровних гасова или јонизирајућих или радиоактивних зрачења, електричне енергије или других опасних средстава, или ове уређаје не одржава у исправном стању, или их у случају потребе не стави у дејство, или уопште не поступа по прописима или техничким правилима о заштитним мјерама и тиме изазове опасност за живот људи и имовину већег обима.

(3) Ако су дјела из ст. 1. и 2. овог члана извршена на мјесту гдје је окупљен већи број људи, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

(4) Ако су дјела из ст. 1. и 2. овог члана учињена нехатно, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(5) Ако су дјела из ст. 1, 2. и 3. овог члана учињена из мржње, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(6) Ако је усљед дјела из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана наступила тешка тјелесна повреда једног или више лица или имовинска штета великих размјера, учинилац ће се казнити за дјела из ст. 1. и 2. овог члана казном затвора од једне до десет година, за дјело из става 3. овог члана казном затвора од двије до дванаест година, а за дјело из става 4. овог члана казном затвора од једне до осам година.

(7) Ако је усљед дјела из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити за дјела из ст. 1, 2. и 3. овог члана казном затвора од пет до двадесет година, а за дјело из става 4. овог члана казном затвора од једне до десет година.

Угрожавање јавног саобраћаја Члан 402.

(1) Учесник у саобраћају на путевима који се не придржава саобраћајних прописа и тиме тако угрози јавни саобраћај да доведе у опасност живот људи, па усљед тога код другог наступи тешка тјелесна повреда, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Извршилац кривичног дјела из става 1. овог члана који је приликом извршења дјела био под утицајем алкохола преко 1,50 g/kg алкохола у крви или под утицајем наркотичких средстава или који је возио брзином која прелази 50 km/h изнад допуштене брзине, казниће се казном затвора од једне до осам година.

(3) Ако је дјело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Ако је усљед дјела из ст. 1. или 2. овог члана наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се за дјело из става 1. овог члана казнити казном затвора од двије до дванаест година и казном забране управљања моторним возилом, а за дјело из става 2. овог члана казниће се казном затвора од три до петнаест година.

(5) Ако је усљед дјела из става 3. овог члана наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година.

Угрожавање посебних видова саобраћаја Члан 403.

(1) Ко кршењем прописа о безбједности жељезничког, аутобуског, трамвајског, тролејбуског, бродског или саобраћаја жичаром изазове несрећу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је дјело из става 1. овог члана учињено нехатно, учинилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Ако је усљед дјела из ст. 1. и 2. овог члана наступила тешка тјелесна повреда неког лица или имовинска штета великих размјера, учинилац ће се казнити за дјело из става 1. овог члана казном затвора од једне до осам година, а за дјело из става 2. овог члана казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако је усљед дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити за дјело из става 1. овог члана казном затвора од три до петнаест година и казном забране управљања моторним возилом, а за дјело из става 2. овог члана казниће се казном затвора од једне до осам година.